

Afgørelser – Reg. nr.: 07883.00

Fredningen vedrører: Klitgården

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet 09-09-1997

Overfredningsnævnet

Fredningsnævnet 28-03-2001, 15-08-1996

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET>

Fredningsnævnet for Nordjyllands amt
har den 28. marts 2001 enstemmigt truffet følgende

AFGØRELSE

i sag FS 26/93 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og
Damsted Klit i Skagen Kommune, Nordjyllands amt.

I.

Fredningsnævnets afgørelse.

Følgende ejendomme pålægges fredning, som det nedenfor nærmere er angivet:

Løbenr.	Matr.nr.	Ejer
1.	14 ag, 14 ai, 14 ak, 14 al, 244 b, 247 b, 253 b, 254 b, 254 c, 256 f, 256 l, 257 b, 260 b, 270 b og 306 c, alle Skagen Markjorder.	Klitgården Fonden, Damstedvej 39, 9990 Skagen.
2.	del af 14 u, del af 245 a, del af 261 d, del af 262 a, del af 262 b, 263 og del af 306 a, alle Skagen Markjorder.	Skagen Kommune, Sct. Laurentii Vej 87, 9990 Skagen.
3.	14 ah og del af 256 b Skagen Markjorder.	Mogens Larsen og Ulla Pedersen, Damstedvej 17 A, 9990 Skagen.
4.	del af 147 a, del af 252 a, 258 a, 264 b, 266 c, 267 b, alle Skagen Markjorder.	Karen I. Møller, Skovbrynet 22, 9990 Skagen, Søren Raaberg-Møller, Magdelonevej 8, 9000 Aalborg og Marie R. Gull, Havrevænget 73, Strandhuse, 6000 Kolding.
5.	253 c og 257 a Skagen Markjorder.	Aksel Peter-Severin Christensen, De gamles Hjem i Gilleleje, Elisa Lundstrøm, Trossögatan 4, S-37137 Karlskrona, Bente I.P. Andresen, Rødgaardsvej 84, 2630 Tåstrup, Elsa Catharina Stranne, Strandmarksvej 22, 8240 Risskov, Anne Marie Westerskov, Brovandevej 34, 9990 Skagen, Mogens Dahl, Syrenparken 50, 6760 Ribe og Jørgen Dahl, Vingetoften 68, 2730 Herlev.
6.	del af 269 Skagen Markjorder.	Johanne Marie Jensen, Heimdalsvej 11, 9800 Hjørring.
7.	268 b Skagen Markjorder.	Erik Winther, Borrisholtvej 17, Tversted, 9881 Bindslev.
8.	265 b Skagen Markjorder.	Jan Bødker, Enghusene 63, Jystrup, 4174 Jystrup Midtsjælland og Dorte Skorstensgaard, Engvej 22, 7490 Aulum.

9.	261 a og 261 e Skagen Markjorder.	Karen Marie Beierholm Købsted, Sct. Laurentii Vej 143 C, 9990 Skagen.
10.	260 a Skagen Markjorder.	Kai Christensen, Gl. Kirkesti 15, 9990 Skagen, Anders Møller Christensen, Løgstør-gade 37, 1.th., 2100 København Ø. og Ingrid Christensen, Fuglehaven 37, Sundby, 4800 Nykøbing Falster.
11.	254 a Skagen Markjorder.	Ib Rasmussen, Krøyersvej 8 D, 9990 Skagen.
12.	del af 256 a Skagen Markjorder.	Margit Fredborg, Frederikshavnsvej 52, 9990 Skagen, Orla Fredborg, Damgaard-vej 15, 2620 Albertslund, Tage Fredborg, Frimestervej 4, 4., 2400 København NV., Christian Fredborg, Nørremarksvej 14, 8832 Skals, Jytte Find, Bakkevej 14, 5400 Svendborg, Hanne Rasmussen, Snerlevej 2, 4340 Tølløse, Mette Larsen, Bertelsvej 7, 9990 Skagen og Birthe Løvig, Krøyers-vej 8, 9990 Skagen.
13.	del af 251 Skagen Markjorder.	Skagen Kommune, Sct. Laurentii Vej 87, 9990 Skagen.
14.	221 b Skagen Markjorder.	Per Lundholm, Rønnevej 4, 9990 Skagen.
15.	252 b Skagen Markjorder.	Peter Utke Heilmann, Gl. Kirkesti 33 C, 9990 Skagen.
16.	261 c Skagen Markjorder.	Poul Kristen Østergård, Toldergårdsvej 5, 9990 Skagen.
18.	245 g og del af 245 b Skagen Markjorder.	Else Klæbel, Tjørne Alle 2, 8230 Åbyhøj.

Det præcise geografiske omfang af fredningen fremgår af det medfølgende fredningskort.

De nærmere fredningsbestemmelser fastsættes således:

§ 1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre,

at de nærrekreative, naturhistoriske og landskabelige værdier bevares,

at områdets naturværdier forbedres ved gennemførelse af naturpleje, og

at adgangen til dele af området forbedres igennem et primitivt stisystem.

§ 2. Bebyggelse.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og tilbygning til eksisterende bebyggelse. Ombygning af eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

§ 3. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner, flyvepladser eller oplags- og lossepladser.

Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, tankanlæg eller skæmmende indretninger, og der må ikke føres luftledninger hen over det fredede område. Der må ikke anbringes campingvogne og lignende, og der må ikke opstilles telte.

Det bemærkes, at der forud for fredningssagens rejsning er etableret en heliport ved Klitgården. Heliportens placering er angivet på fredningskortet.

Fredningen er ikke til hinder for, at der af Skagen Kommune etableres toiletfaciliteter ved Damsted Klit efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af faciliteternes form og placering.

Fredningen er ikke til hinder for, at der fortsat kan anvendes arealer til tørring af net.

§ 4. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Denne bestemmelse er ikke til hinder for nødvendig sandfodring af strandarealet.

§ 5. Veje og stier.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages omlægning af eksisterende veje.

Stien til Den tilsandede Kirke (sti nr. 1 på kortet) etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt). Stierne, der på kortet er betegnet nr. 2 og nr. 3, kan belægges med flis (ikke halm).

§ 6. Beplantning.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes.

§ 7. Hegning.

Arealerne må ikke hegnes. Fredningsmyndighederne har dog ret til at hegne med sædvanligt kreatur- eller fårehegn på træstolper i forbindelse med naturpleje.

§ 8. Ret til færdsel og ophold.

Udover den adgang til færdsel på arealet, som naturbeskyttelseslovens regler åbner mulighed for, har offentligheden ret til færdsel til fods på et primitivt stisystem, som nærmere er angivet på fredningskortet. Ridning i området er ikke tilladt.

Udenfor anlagte veje er færdsel på cykel alene tilladt på stien mellem Skagen by og Den tilsandede Kirke (sti nr. 1). Udover den i stk. 1 hjemlede adgang er færdsel med motorkøretøjer og knallerter kun tilladt i det omfang, en sådan færdsel er nødvendig for arealernes drift.

§ 9 Naturpleje.

Fredningsmyndigheden (Nordjyllands Amt) har ret til på ikke-statsejede arealer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne udføres uden udgifter for ejeren og enten er tiltrådt af ejeren eller – hvis enighed ikke opnås – er godkendt af fredningsnævnet.

Ejerne har ret til selv at udføre den af fredningsmyndigheden ønskede pleje.

Amtet vil foranledige opsat et antal kort og informationstavler med angivelse af fredningens indhold og omfang.

§ 10. Sandflugtsbekæmpelse.

Fredningen er ikke til hinder for, at sandflugtsmyndigheden udfører eller påbyder udført foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af sandflugt.

II.

Tinglysning.

Fredningsbestemmelserne tinglyses på ejendommene med prioritet forud for pantegæld, servitutter og byrder.

Når denne fredningskendelse er endelig, ophæves herved de tidligere fredningsnævnskendelser af 18. oktober 1933 og 16. maj 1934 samt Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935, idet disse kendelser både arealmæssigt og indholdsmæssigt er omfattet af nærværende kendelse. Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935 er tinglyst den 22. oktober 1935, og der foretages aflysning af denne.

III.

Klagevejledning.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet af de i lov om naturbeskyttelse § 43, stk. 2 nævnte klageberettigede, herunder ejere og statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget.

Klage skal ske skriftligt og sendes direkte til Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø.

Fredningsnævnet foretager offentlig bekendtgørelse om sagens afgørelse i Statstidende og Nordjyske Stiftstidende,

Klagefristen er 4 uger fra bekendtgørelsen.

IV.

Søgsmål.

Søgsmål til prøvelse af fredningsnævnets afgørelse kan anlægges ved Vestre Landsret, Gråbrødre Kirkestræde 3, 8800 Viborg.

Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder fra den ovenfor nævnte bekendtgørelse, jf. lov om naturbeskyttelse § 88.

V.

Erstatning.

Kravene om erstatning er afgjort i en særlig kendelse, der er afsagt samtidig.

VI.

Fredningsforslagets rejsning og begrundelse.

Fredningsnævnet modtog den 10. januar 1991 fra Danmarks Naturfredningsforening et fredningsforslag af 19. december 1990 om fredning af et areal på ca. 98 ha ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Baggrunden for fredningsforslaget var et ønske om at bevare det smukke bynære klitlandskab sydvest for Skagen og at sikre Klitgårdens markante omgivelser for eftertiden. Desuden ønskedes den gamle fredning af Damsted Klit fra 1933, 1934 og 1935 moderniseret.

Fredningsområdet omfattede ifølge fredningsforslaget den tidligere fredede Damsted Klit. Mod vest var området fra Kattegat afgrænset af den statsejede Skagen Klitplantage. Mod nord var det afgrænset dels langs nordskellet af matr. nr. 245 g Skagen Markjorder frem til den tidligere tankspærring og dels i en bue af nogle markante klitter nord for. Mod øst ind mod byen var området dels afgrænset af østskellet af førnævnte matr. nr. 245 g og dels af et ca. 30 m bredt bælte langs den vestlige byzonegrænse til lidt før Damstedvej. Herefter var det i princippet afgrænset langs

eksisterende byzonegrænse ved Vesterby frem til Kattegat. Der var dog friholdt et mindre, trekantet areal mellem Damstedvej og byzonen.

Bæltet og det trekantede areal havde været med i et foreløbigt fredningsforslag, men var udtaget af sagsrejseren for at imødekomme Skagen Kommune, der ønskede mulighed for at afrunde byfronten med bebyggelse eller beplantning.

Fredningsforslaget indeholdt en nærmere beskrivelse af området, hvoraf fremgik, at Damsted Klit og klitarealet op mod den sydvestlige del af Skagen by var opstået omtrent i sin nuværende form under den store sandflugtsperiode i slutningen af 1700-tallet. Før den tid havde området henligget med gårde, enge og marker. Umiddelbart øst for Skagens gamle kirke "Sankt Laurentii Kirke", der blev offer for flyvesandet, lejrede sig den store klitformation, som nu bærer navnet Damsted Klit.

I dag er dette klitområde hovedsagelig dækket af en tæt plantevækst, men længst mod syd ude ved Kattegat findes der klitter, som kun sparsomt er bevokset med hjelme og marehalm, og hvor vinden derfor fortsat frit kan flytte rundt med sandmasserne.

I klitternes yderste række mod havet ligger Klitgården, som var en meget markant sommerresidens for nu afdøde arveprins Knud og arveprinsesse Caroline Mathilde. Klitgården er bygget i begyndelsen af århundredet. I 1952 skænkede Kong Christian den X ejendommen til arveprins Knud og arveprinsessen med et samlet areal på ca. 17 ha.

Desuden forekommer enkelte isoleret beliggende bebyggelser i Fredens Klit området.

Fredningens formål var ifølge fredningsforslaget at sikre de naturhistoriske, nærrekreative og landskabelige værdier i området opretholdt samt at regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Gennem de foreslåede fredningsbestemmelser ønskedes endvidere sikret mulighed for at gennemføre naturpleje af arealerne.

VII.

Fredningsområdets status.

Området ligger indenfor det nationale naturområde Skagen-Tolne "Det havskabte land", som er udpeget af Skov- og Naturstyrelsen 1982.

I Nordjyllands Amts regionplan er området udpeget som regionalt naturområde. I fredningsplanen er det udpeget som et særlig værdifuldt landskab, biologisk beskyttelsesområde, særligt friluftsområde og med økologisk forbindelse. Dele af området er klitfredet.

I kommuneplanen for Skagen Kommune er området klassificeret som naturområde og fredet/klitfredet areal.

Hele området er landzone.

I Damsted Klit området er ca. 2,5 ha omfattet af fredningsnævnets kendelse af 18. oktober 1933 (matr. nr. 221 b) og ca. 59 ha af fredningsnævnets kendelse af 16. maj 1934, der begge er stadfæstet af Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935.

Dele af området er omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 15 om strandbeskyttelseszoner og § 3 om beskyttelse af heder.

VIII.

Sagens behandling.

Fredningsnævnet bekendtgjorde sagens rejsning i Vendsyssel Tidende den 27. marts 1991, Skagens Avis den 3. april 1991 og Statstidende den 4. april 1991.

Fredningsnævnet afholdt offentligt møde den 13. maj 1991, og det blev ved mødets afslutning tilkendegivet, at fredningen kunne forventes gennemført. Fredningsnævnet har besigtiget området den 20. august 1991 og på ny den 14. september 1993.

De implicerede myndigheder og lodsejere har generelt udtalt sig til fordel for en fredning.

Herudover har Naturfredningsrådet i en skrivelse af 6. maj 1991 udtalt blandt andet, at området er særdeles bevaringsværdigt såvel ud fra en landskabelig betragtning som en naturvidenskabelig vurdering. Rådet har særligt fremhævet udsynet fra Skagens sydende mod Stokmilen, der sætter dannelseshistorien for oddens natur og baggrunden for Skagens beliggenhed i et enestående relief som et eksempel på en parabelklit, der har passeret odden i løbet af de seneste århundreder. Tilsvarende er udsynet fra såvel Stokmilen som Damsted Klit ind over Skagen af stor æstetisk værdi. Den naturvidenskabelige interesse ved de arealer, der foreslås fredet, er knyttet til den generelle nationale og internationale betydning, klitheden har ved dens enestående forekomst i Danmark. Rådet har i den forbindelse anført, at det er Rådets opfattelse, at der på langt sigt bør etableres et sammenhængende bælte af klithede langs den jyske vestkyst. Klithederne på Skagen Odde er et væsentligt element i denne fremtidsvision. Enhver reduktion af klithedearealet er derfor uønsket. Sammenfattende har Naturfredningsrådet herefter varmt anbefalet det rejste fredningsforslag.

Efter de offentlige møder blev der udsendt udførlige mødereferater til Danmarks Naturfredningsforening og de implicerede myndigheder samt til de lodsejere, der havde anmodet om det. På den baggrund finder nævnet ikke anledning til her at gennemgå mødernes forløb, men skal blot henvise herom til nævnets mødeprotokol.

Nævnet afholdt den 15. juni 1995 møde med Skagen Kommune v/borgmester Kurt Kirkedal Jensen, kommunaldirektør Karen Krause-Jensen og teknisk chef Mogens Hust.

Herudover har nævnet afholdt interne møder den 17. maj 1995, 18. januar 1996, 4. april 2000 og den 24. januar 2001.

Endelig afholdt nævnet den 10. april 1992 et "arbejds møde" med deltagelse af blandt andet Danmarks Naturfredningsforening, Nordjyllands Amt og Skagen Kommune. Der blev ikke udfærdiget referat fra dette møde, men det vil nærmere blive omtalt nedenfor.

Det mest omdiskuterede punkt i sagen har været spørgsmålet om fredningsgrænsen mod Skagen by.

For at få hjælp til løsningen af dette punkt rettede fredningsnævnet i skrivelse af 16. marts 1992 henvendelse til Akademirådet, der herefter formidlede kontakt til nu afdøde landskabsarkitekt Jørgen Vesterholt. Jørgen Vesterholt var sit fags førstemand og havde i en årrække løst store og vanskelige opgaver i det danske landskab, senest som arkitekt for Storebæltsforbindelsen og ved anlæggelse af Syd- og Vestmotorvejen på Sjælland.

Det blev et overmåde frugtbart samarbejde. Allerede den 10. april 1992 deltog Jørgen Vesterholt i det foran nævnte "arbejds møde", hvor han gennemgik problemstillingen og forelagde sine synspunkter og forslag til løsning heraf. De vandt almindelig tilslutning, og Jørgen Vesterholt udarbejdede i maj et specificeret forslag til fredningsgrænsens forløb mod Skagen by. Forslaget blev i sin helhed tiltrådt af Danmarks Naturfredningsforening og Nordjyllands Amt. Det blev tillige tiltrådt af Skagen Kommune med det ene forbehold, at man ønskede arealerne umiddelbart vest for Vesterby friholdt til bebyggelse.

Af hensyn til muligheden for yderligere bebyggelse har enkelte lodsejere endvidere ønsket et vist ændret grænseforløb.

Ved skrivelse af 30. november 1993 orienterede fredningsnævnet samtlige lodsejere om sagens forløb. Nævnet oplyste samtidig, at man i relation til fredningsgrænsen havde besluttet i det hele at følge Jørgen Vesterholts forslag. Nævnet havde herved lagt vægt på, at nu afdøde arveprinsesse Caroline Mathilde, der ejede størstedelen af det areal, som kommunen ønskede friholdt, havde tilkendegivet, at hun ønskede sit areal fredet. Nævnet havde tillige blandt andet lagt vægt på, at en bebyggelse af de omhandlede arealer forudsatte en ændring af såvel regionplan som kommuneplan, hvorfor amtets tiltræden var nødvendig til en eventuel bebyggelse. Endvidere er de nærmeste ejendomme mod byen gennemskåret af strandbeskyttelseslinien. Som bilag til nævnets skrivelse var vedlagt såvel en kopi af Jørgen Vesterholts kortbilag som et udfærdiget sæt fredningsbestemmelser, der med enkelte ændringer var identisk med de endelige bestemmelser. Danmarks Naturfredningsforening og de implicerede myndigheder fik tilsendt kopi af skrivelsen med bilag.

I en skrivelse af 1. februar 1995 anmodede Skagen Kommune om, at fredningssagen blev sat i bero, medens man gennemarbejdede et skitseprojekt til en ny vestlig indfaldsvej til Skagen, som blandt andet ville forløbe over det område, der er omfattet af fredningssagen.

Nævnet meddelte i skrivelse af 26. april 1995, at man ikke kunne imødekomme byrådets anmodning. Der var herved blandt andet lagt vægt på, at Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands Amt modsatte sig anmodningen.

Efter anmodning fra borgmester Kurt Kirkedal Jensen blev der herefter den 15. juni 1995 afholdt det tidligere nævnte møde. Det blev på mødet aftalt, at det var mest hensigtsmæssigt, at borgmesteren skriftligt redegjorde for kommunes synspunkter, som overordnet gik ud på, at kommunen oplevede det således, at hver fredningssag blev behandlet og vurderet, som om den var den eneste sag i området. Kommunen fandt det urimeligt, at der efter dens opfattelse helt manglede en overordnet vurdering af fredningernes samlede betydning. Kommunen har behov for i en vis udstrækning at bevare muligheden for en erhvervsmæssig udvikling for ikke at ende som en "legeplads for turister".

Kommunen tog til efterretning, at fredningssagen ikke ville blive stillet i bero under behandlingen af kommunens fornyede henvendelse.

Fredningsnævnet modtog den 6. juli 1995 det aftalte resume af borgmester Kurt Kirkedal Jensens redegørelse, og det blev straks sendt til parallelhøring hos Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands Amt.

I skrivelser af 3. august og 28. september 1995 oplyste Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening, at man fortsat modsatte sig, at sagen blev stillet i bero, men tværtimod ønskede en snarlig afgørelse.

På et afsluttende møde den 18. januar 1996 optog nævnet sagen til kendelse, og der forelå da endnu ikke svar på høringsskrivelsen til Nordjyllands Amt. Et sådant svar blev modtaget den 22. s.m., hvor amtsrådet oplyste, at man havde vedtaget at foreslå, at fredningssagen blev sat i bero, indtil der forelå en vurdering af mulighederne for gennemførelse af vej- og havneudvidelsesplanerne.

Den 15. august 1996 afsagde fredningsnævnet en kendelse, der indholdsmæssigt var identisk med nærværende afgørelse bortset fra bestemmelsen om afløsning af Overfredningsnævnets tidligere kendelse, der er tilføjet ved sagens fornyede behandling.

Fredningsnævnets afgørelse blev påklaget til Naturklagenævnet af Skagen Kommune og tre lodsejere.

Klagen fra Skagen Kommune.

Skagen Kommune ønskede fredningen ændret på to punkter:

1. Mulighed for etablering af en vej gennem fredningsområdet, "Den vestlige indfaldsvej",
2. ændring af fredningsområdets afgrænsning således, at den nordøstligste del af fredningsområdet udtages af fredningen.

I sin afgørelse af 9. september 1997 udtalte Naturklagenævnet:

"Flertallet finder ikke, at der på nuværende tidspunkt er tilstrækkeligt grundlag for at beslutte, om der skal være en vej gennem området, men finder dog, at spørgsmålet om vejadgangen og mulige alternative trafikløsninger fortjener en nærmere undersøgelse og har i den forbindelse noteret sig, at såvel Skagen Kommune som Nordjyllands Amt er indstillet på, at der forud for en fredningsafgørelse udarbejdes et regionplantillæg med VVM-redegørelse.

Flertallet finder på denne baggrund, at fredningsnævnets afgørelse bør ophæves og sagen hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet, herunder behandling af spørgsmålet om en eventuel vejføring gennem fredningsområdet.

Der er herefter ikke anledning til at tage stilling til de øvrige spørgsmål i sagen."

Til brug for fredningsnævnets fornyede behandling af sagen blev der i de følgende år af Nordjyllands Amt og Skagen Kommune i fællesskab foretaget en såkaldt VVM-redegørelse (Vurdering af Virkningerne på Miljøet).

Den endelige VVM-redegørelse for trafikken i Skagen blev vedtaget af Nordjyllands Amtsråd den 9. november 1999. Amtsrådet fremsendte redegørelsen til fredningsnævnet ved en skrivelse af 20. januar 2000, hvori det anførtes:

"Fredningsnævnet opfordres til at benytte VVM-redegørelsen som grundlag, når det besluttes, om der i den rejste fredningssag skal tages hensyn til Skagen Kommunes ønske om en vestlig indfaldsvej til Skagen by.

Amtsrådet vedtog redegørelsen endeligt ved sit møde den 9. november 1999. Ved mødet fandt et flertal af amtsrådet: "- at der ved den i VVM-redegørelsen foretagne vurdering af trafikens virkning på miljøet ikke dokumenteres et behov for en vestlig vejindføring til Skagen by".

Fredningsnævnet anmodede i skrivelse af 2. februar 2000 Skagen Kommune om en fornyet udtalelse vedrørende de to punkter, der var blevet påklaget til Naturklagenævnet. Sagen blev behandlet på et byrådsmøde den 5. juni 2000, og i en skrivelse af 22. s.m. meddelte borgmester Kurt Kirkedal Jensen, at byrådet havde vedtaget ikke at fastholde de to reservationer.

Klagen fra 3 lodsejere.

De 3 lodsejere, der havde påklaget fredningsnævnets kendelse, var Peter Heilmann (løbenr. 15 i fredningsnævnets afgørelse), Søren Raaberg-Møller m.fl. (løbenr. 4 i fredningsnævnets afgørelse) og Bente Andersen m.fl. (løbenr. 5 i fredningsnævnets afgørelse).

Peter Heilmann havde i sin klage anmodet om, at det blev tilladt at færdes med motorkøretøj til ejendommen.

Naturklagenævnet anførte i sin kendelse, at Nordjyllands Amt havde erklæret sig villig til at opsætte en standardvejtavle (motor-, traktor- m.v. kørsel forbudt) med undertavle "Arbejds kørsel og kørsel til Gl. Kirkesti 33 C er tilladt".

Under sagens fornyede behandling ved fredningsnævnet har der den 23. august 2000 været afholdt møde mellem Nordjyllands Amt og lodsejeren. I mødet deltog også en repræsentant fra Skagen Kommune.

Det blev på mødet aftalt, at amtet inden årets udgang ville opsætte et af de sædvanlige skilte i fredede områder. Skiltet ville blive opsat på kommunens ejendom, matr.nr. 262 a, umiddelbart inden for fredningsgrænsen og med følgende tekst: "Traktorkørsel og motorkørsel er ikke tilladt. Arbejds kørsel og kørsel til Gl. Kirkesti 33 C er dog tilladt. Cykling er tilladt. Fredningsnævnet."

Klagerne fra Søren Raaberg-Møller m.fl. og Bente Andresen m.fl. vedrørte erstatningernes størrelse. Der henvises derfor herom til den samtidig afsagte kendelse om fredningserstatningerne.

Yderligere punkter, der har været behandlet under sagens genoptagelse.

1. Danmarks Naturfredningsforening rettede i en skrivelse af 11. januar 1998 henvendelse angående forskellige former for kørsel i det af fredningen omfattede område og anmodede om, at der blev truffet foranstaltninger herimod.

- A. Etablering af P-plads og ny vej ved Klitgården.
I et brev af 22. juli 1998 oplyste Skagen Kommune:

"I marts 1998 lukkedes den midlertidige parkeringsplads ved reetablering af grøften langs vejen ind til "Klitgården", og den midlertidige udkørsel fra parkeringspladsen til Damstedvej afspærredes effektivt med nedgravede stolper."

Danmarks Naturfredningsforening meddelte i et brev af 12. august 1998, at man var indforstået med at tage til efterretning, at forholdene nu var reetableret.

- B. Kørsel i øvrigt, herunder med henblik på hundeluftning.
Nordjyllands Amt anførte i et brev af 26. maj 2000:

"Natur- og Miljøkontoret har ved besigtigelse konstateret, at der køres i kørespor på matr.nr. 247 a, samt i et andet spor, der findes på matr.nre. 266 c, 265 b og 264 b, alle Skagen Markjorder. Matr.nre. 266 c og 264 b tilhører lodsejerne løbenr. 4. Matr.nr. 265 b ligger mellem de to sidstnævnte matr.nre. og tilhører lodsejer nr. 10. Sporene bliver bredere efterhånden som ældre spor bliver ufarbare på grund af blød bund.

.....

Naturforvaltningskontoret har telefonisk underrettet lodsejerne løbenr. 4 og 10 om, at kørsel på arealerne ikke er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne og, at kørslen skal ophøre. Det er over for amtet oplyst, at der tidligere har været opsat skilt for at standse kørslen, men at det ikke har hjulpet."

Ved en efterfølgende besigtigelse den 23. august 2000 deltog lodsejer nr. 10 og en repræsentant fra Skagen Kommunes vejafdeling.

I et brev af 12. oktober 2000 anførte Nordjyllands Amt:

"Amtets Natur- og Miljø vil afskære muligheden for kørsel på arealerne ved at grave en grøft og/eller anlægge en lille vold mod Damstedvej. Grøfter og volde anlægges kun over en strækning, der svarer til de nævnte matriklers bredde mod Damstedvej, og de anlægges med en største bredde og dybde på ca. 60 cm. Overkørslen til matr.nr. 260 a opretholdes således, at der opsættes to stolper med mulighed for at opsætte en kæde med hængelås. Ejeren får nøglen til låsen.

Afspærringen for kørsel på de nævnte ejendomme vil først kunne udføres i 2001.

Såfremt lodsejerne eller kommunen har indvendinger mod ovenstående, bedes disse fremsendt til fredningsnævnet med kopi hertil inden den 1. november 2000."

Der indkom ingen indvendinger, og Danmarks Naturfredningsforening oplyste i et brev af 20. november 2000, at foreningen kunne tiltræde, at problemerne blev søgt løst efter de retningslinier, der var anført af amtet.

Nordjyllands Amt har efterfølgende oplyst, at afspærringen udføres i foråret 2001.

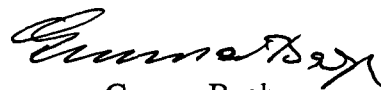
2. Der har endvidere været behandlet nogle dispensationssager fra Klitgården Fonden i relation til ejendommens nærmeste omgivelser, og Skagen Kommune har i august 1998 fået dispensation til etablering af toiletfaciliteter ved Damsted Klit. Nordjyllands Amt, Skagen Kommune, Danmarks Naturfredningsforening og nabolodsejerne har i fornødent omfang deltaget i sagernes behandling.

H. E. Munk-Petersen.

Holger L. Holm

Gunnar Bagh.

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
har den 28. marts 2001 enstemmigt truffet følgende

AFGØRELSE

om erstatning i sag FS 26/93 om fredning af
arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit
i Skagen Kommune, Nordjyllands Amt.

AFGØRELSE

I en samtidig hermed afsagt kendelse har fredningsnævnet truffet bestemmelse om fredning af et areal på ca. 98 ha ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit i Skagen Kommune, Nordjyllands Amt.

I anledning af den skete fredning fastsættes følgende erstatningsbeløb for de ejendomme i kommunalt og privat eje, der er berørt af fredningen:

Løbenr. 1.

Klitgården Fonden, Damstedvej 39, 9990 Skagen.
Matr.nr. 14 ag, 244 b m.fl., Skagen Markjorder
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 2.

Skagen Kommune, Sct. Laurentii Vej 87, 9990 Skagen.
Del af matr.nr. 14 u, 245 a m.fl., Skagen Markjorder 0 kr.

Løbenr. 3.

Mogens Larsen og Ulla Pedersen, Damstedvej 17 A, 9990 Skagen
til lige deling.
Matr.nr. 14 ah og del af 256 b, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 4.

Karen I. Møller, Skovbrynet 22, 9990 Skagen, Søren Raaberg-Møller,
Magdelonevej 8, 9000 Aalborg og Marie R. Gull, Havrevænget 73,
Strandhuse, 6000 Kolding til lige deling.
Del af matr.nr. 247 a og 252 a, matr.nr. 267 b, 266 c, 264 b og 258 a,
Skagen Markjorder.

Sti nr. 1	700 meter á 40 kr.	28.000 kr.	
Sti nr. 2	365 meter á 30 kr.	<u>10.950 kr</u>	
I alt			38.950 kr.

Løbenr. 5.

Aksel Peter-Severin Christensen, De gamles Hjem i Gilleleje, (8/64), Elisa Lundstrøm, Trossögatan 4, S-37137 Karlskrona (10/64), Elsa Catharina Stranne, Strandmarksvej 22, 8240 Risskov (10/64), Anne Marie Westerskov, Brovandevej 34, 9990 Skagen (10/64), Bente I.P. Andresen, Rødgaardsvej 84, 2630 Tåstrup (10/64), Mogens Dahl, Syrenparken 50, 6760 Ribe (8/64) og Jørgen Dahl, Vingetoften 68, 2730 Herlev (8/64) til forholdsmæssig deling.

Matr.nr. 257 a og 253 c, Skagen Markjorder.
Sti nr. 2 80 meter á 30 kr. 2.400 kr.

Løbenr. 6.

Johanne Marie Jensen, Heimdalsvej 11, 9800 Hjørring.
Del af matr.nr. 269, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 7.

Erik Winther, Borrisholtvej 17, Tversted, 9881 Bindslev.
Matr.nr. 236 b, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 8.

Jan Bødker, Enghusene 63, Jystrup, 4174 Jystrup Midtsjælland (1/3)
og Dorte Skorstensgaard, Engvej 22, 7490 Aulum (2/3)
til forholdsmæssig deling.
Matr.nr. 265 b, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 9.

Karen Marie Beierholm Købsted, Sct. Laurentii Vej 143 C, 9990 Skagen.
Matr.nr. 261 a og 261 e, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 10.

Kai Christensen, Gl. Kirkesti 15, 9990 Skagen, Anders Møller Christensen,
Løgstørgade 37, 1.th., 2100 København Ø og Ingrid Christensen, Fuglehaven
37, Sundby, 4800 Nykøbing Falster til lige deling.
Matr.nr. 260 a, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 11.

Ib Rasmussen, Krøyersvej 8 D, 9990 Skagen.
Matr.nr. 254 a, Skagen Markjorder.
Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 12.

Margit Fredborg, Frederikshavnsvej 52, 9990 Skagen, Orla Fredborg,
Damgaardsvej 15, 2620 Albertslund, Tage Fredborg, Frimestervej 4, 4.,

2400 København NV, Christian Fredborg, Nørremarksvej 14, 8832 Skals,
 Jytte Find, Bakkevej 14, 5400 Svendborg, Hanne Rasmussen, Snerlevej
 2, 4340 Tølløse, Mette Larsen, Bertelsvej 7, 9990 Skagen og Birthe Løvig,
 Krøyersvej 8, 9990 Skagen til lige deling.
 Del af matr.nr. 256 a, Skagen Markjorder.
 Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 13.

Skagen Kommune, Sct. Laurentii Vej 87, 9990 Skagen.
 Del af matr.nr. 251, Skagen Markjorder. 0 kr.

Løbenr. 14.

Per Lundholm, Rønnevej 4, 9990 Skagen.
 Matr.nr. 221 b, Skagen Markjorder.
 Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 15.

Peter Utke Heilmann, Gl. Kirkesti 33 C, 9990 Skagen.
 Matr.nr. 252 b, Skagen Markjorder.
 Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 16.

Poul Kristen Østergård, Toldergårdsvej 5, 9990 Skagen.
 Matr.nr. 261 c, Skagen Markjorder.
 Mindsteerstatning 1.500 kr.

Løbenr. 18.

Else Klæbel, Tjørne Alle 2, 8230 Åbyhøj.
 Matr.nr. 245 g og del af 245 b, Skagen Markjorder.
 Sti nr. 2 110 meter á 30 kr. 3.300 kr.

Erstatningsbeløb i alt 62.650 kr.

Forrentning.

§ 39, stk. 3 i Naturbeskyttelsesloven lyder således:

"Erstatningsbeløb forrentes fra datoen fra fredningsnævnets afgørelse, og indtil erstatningen udbetales, med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto. Under særlige omstændigheder kan fredningsnævnet fastsætte et andet begyndelsestidspunkt for forrentningen."

Karakteren og omfanget af den nu trufne afgørelse er identisk med den afgørelse, der blev truffet af fredningsnævnet den 15. august 1996.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der herefter foreligger sådanne særlige omstændigheder som nævnt i sidste punktum af § 39, stk. 3. Det bestemmes derfor, at de tilkendte stierstatninger skal forrentes fra den 15. august 1996.

Mindsteerstatningerne, der i den tidligere afgørelse var tillagt med 1.250 kr., er nu forhøjet til 1.500 kr. Der foreligger derfor ikke et tilsvarende grundlag for at ændre forrentningens begyndelsestidspunkt for så vidt angår disse erstatninger. De skal derfor forrentes i overensstemmelse med lovens hovedregel.

Beløbene vil blive udbetalt af Skov- og Naturstyrelsen, når fredningsafgørelsen er endelig. I praksis er det Naturklagenævnets sekretariat, der bistår med udbetalingen. Eventuelle spørgsmål skal derfor rettes til Naturklagenævnet, hvis adresse er anført nedenfor.

Afgørelsen er endelig, når enten

1. Klagefristen (se nedenfor) er udløbet, uden at afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet, eller
2. Når Naturklagenævnet har truffet afgørelse efter en klage.

Erstatningsafgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet af den, der anser sig berettiget til større erstatning, eller af den myndighed, der skal udrede en del af erstatningen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Naturklagenævnets adresse er:

Frederiksborggade 15,
1360 København K.
Tlf. 33955700.
Fax nr. 33955769.

BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

De af fredningen berørte ejendomme, der er beliggende i landzone, er i forvejen med kun ubetydelige undtagelser omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3 (beskyttede naturtyper), § 15 (strandbeskyttelseslinien) og § 17 (skovbyggelinien).

De fleste af ejendommene er tillige helt eller delvis klitfredet ved tinglysning af 4. september 1968 og helt eller delvis omfattet af tidligere fredning i henhold til Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935.

På grund af de begrænsninger, ejendommene i forvejen er underlagt, har fredningsnævnet ikke fundet grundlag for at tilkende ejerne erstatning udover den mindsteerstatning, der efter praksis tilkendes, såfremt der ikke i øvrigt er grundlag for en højere erstatning.

Ved skrivelser af 12. juni 1995 orienterede nævnet samtlige lodsejere mere udførligt om grundlaget for erstatningsfastsættelsen. Nævnet oplyste samtidig, at den foran nævnte mindsteerstatning efter praksis udgjorde 1.000 kr. Taksten er nu blevet hævet til 1.500 kr.

For så vidt angår Skagen Kommune bemærkes, at der efter retspraksis kun helt undtagelsesvis kan tilkendes offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med en fredning.

Der er ved fredningen etableret 3 stier. Under hensyn til, at erstatningerne for disse stier er de eneste reelle erstatninger, har fredningsnævnet fundet, at erstatningerne herfor bør fastsættes til et noget højere beløb end sædvanligt.

Erstatningerne for stierne er herefter fastsat således:

For sti nr. 1, som efter fredningsbestemmelsen kan anlægges i en bredde af ca. 2,5 meter svarende til en rådighedsbredde på ca. 4 meter, og hvorpå cykling er tilladt, er erstatningen fastsat til 40 kr. pr. løbende meter.

For sti nr. 2 og 3, som efter fredningsbestemmelserne kan anlægges i en bredde af 1,5 – 2,0 meter svarende til en rådighedsbredde på ca. 3 meter, og hvorpå gående færdsel er tilladt, er erstatningen fastsat til 30 kr. pr. løbende meter.

En af fredningsnævnet tidligere truffet afgørelse i sagen blev i relation til erstatningsspørgsmålet påklaget til Naturklagenævnet af lodsejerne Søren Raaberg-Møller m.fl. (løbenr. 4) og Bente Andresen m.fl. (løbenr. 5).

Ad løbenr. 4.

Fredningsnævnets tidligere afgørelse var i relation til fredningens omfang påklaget af Skagen Kommune, der ønskede fredningsområdets afgrænsning ændret således, at den nordøstligste del af fredningsområdet blev udtaget af fredningen.

I Naturklagenævnets afgørelse af 9. september 1997, der hjemviste sagen til fornyet behandling ved fredningsnævnet, er erstatningspåklagen fra Søren Raaberg-Møller m.fl. refereret således:

"..... har anført, at de alene er blevet tilkendt erstatning for en sti.

Imidlertid ligger ca. 44.000 m² af ejendommen uden for klitfredningslinien og umiddelbart op til byzonen.

Hvis kommunens ønske om at friholde et areal ved byzonegrænsen til byudvikling imødekommes, må klagerens ejendom anses for attraktiv i denne sammenhæng. Klagerne anser derfor den tilkendte erstatning for at være for lav, uden at erstatningskravet er nærmere præciseret."

Under sagens fornyede behandling i fredningsnævnet har Skagen Kommune frafaldet sin indsigelse imod fredningens omfang.

Det anførte grundlag for påklagen fra lodsejerne Søren Raaberg-Møller m.fl. er således bortfaldet. Fredningsnævnet har heller ikke i øvrigt fundet grundlag for at tilkende erstatning udover den tidligere erstatning for de udlagte stier.

Ad løbenr. 5.

I Naturklagenævnets afgørelse er klagen refereret således:

"..... har anført, at de er tilkendt erstatning for en sti over matr.nr. 257 a. De er imidlertid også ejere af matr.nr. 253 c og anser sig for berettiget til mindsteerstatning for dette matr.nr. Endvidere anser de sig berettiget til erstatning for fredning af det areal, der ligger uden for den hidtidige fredning. Klagerne har ikke nærmere præciseret erstatningskravet."

Fredningsnævnets bemærkninger: Mindsteerstatningerne på nu 1.500 kr. tilkendes de lodsejere, som er berørt af fredningen, og som ikke på andet grundlag får tilkendt erstatning. Erstatningerne tilkendes efter praksis med samme beløb uanset, om ejendommen består af et eller flere matrikelnumre, og uanset, om nogen del af ejendommen er omfattet af en tidligere fredning eller ej.

I den foreliggende fredning er der tilkendt ejerne af denne ejendom en erstatning på 2.400 kr. for udlægning af sti. Der er herefter ikke grundlag for tillige at tilkende mindsteerstatning for nogen del af ejendommen.

Fredningsnævnet har derfor fastsat erstatningerne, som det fremgår foran.

Munk-Petersen.

Holger L. Holm.

Gunnar Bagh.

NATURKLAGENÆVNET >

9. september 1997

J.nr.: 97-111/800-0003

EBK

Afgørelse

i sagen om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit
og Damsted Klit i Skagen kommune, Nordjyllands amt.

Fredningsnævnet for Nordjyllands amt traf den 15. august 1996 afgørelse efter naturbeskyttelseslovens kap. 6 om fredning af et ca. 98 ha stort areal ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit, og fastsatte erstatning herfor. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af Skagen kommune og tre lodsejere.

Fredningsområdet.

Fredningsområdet omfatter Damsted Klit øst for Den tilsandede Kirke og klitarealet til byzonegrænsen ved Skagen by. Ca. 62 ha af området er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935 om fredning af arealer ved "Østre Damsted" ved Skagen. Afgørelsen var en stadfæstelse af fredningsnævnets kendelser af 18. oktober 1933 og 16. maj 1934. Det bestemmes i fredningsnævnets kendelser hhv., at ejendommen "skal bevares i dens naturlige tilstand", og at "det omhandlede terræn bør fredes således, at det ikke bebygges eller beplantes, hvorimod der

intet er til hinder for, at jorden benyttes til agerbrug og græsning som hidtil".

Fredningsområdet er et kuperet klitlandskab, der blev dannet under den store sandflugtsperiode i slutningen af 1700-tallet. Sandflugten begravede de marker, huse og gårde, der lå på arealet, ligesom den gamle Sct. Laurentii Kirke blev delvis dækket af sand. Det besluttedes derfor i 1810 at nedrive kirkeskibet og alene bevare kirketårnet som sømærke.

I dag er klitarealet hovedsagelig dækket af tæt plantevækst. Kun længst mod syd findes der endnu klitter, der kun er sparsomt bevokset med Hjalme og Marehalm.

Ved Kattegatkysten tæt ved Skagen by ligger Klitgården, der blev opført i 1914 af arkitekten Ulrik Plesner til Christian X og Dronning Alexandrine. Ejendommen blev fredet i 1992.

Naturfredningsrådet udtalte i 1991, at området er særdeles bevaringsværdigt såvel ud fra en landskabelig betragtning som en naturvidenskabelig vurdering. Rådet fremhævede særligt udsynet fra Skagens sydende mod Stokmilen, der sætter dannelseshistorien for oddens natur og baggrunden for Skagens beliggenhed i et enestående relief som et eksempel på en parabelklit, der har passeret Odden i løbet af de seneste århundreder. Tilsvarende er udsynet fra såvel Stokmilen som Damsted Klit over Skagen af stor æstetisk værdi. Naturfredningsrådet anbefalede varmt fredningsforslaget.

Fredningens formål er at bevare det smukke bynære klitlandskab og de naturhistoriske og landskabelige værdier i området samt at sikre Klitgårdens markante omgivelser for eftertiden.

Området skal bevares som det er i dag. Det må således ikke bebygges, beplantes eller hegnes, og der må ikke etableres faste anlæg eller foretages terrænændringer. Der må ikke anlægges nye veje, og eksisterende stier må ikke omlægges.

Nordjyllands amt har ret til at foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål, og fredningen skal ikke være til hinder for, at

sandflugtsmyndigheden udfører foranstaltninger til bekæmpelse af sandflugt.

Fredningsområdets status.

Området ligger inden for et af de nationale naturområder, der blev udpeget af Skov- og Naturstyrelsen i 1982.

I regionplan '93 for Nordjyllands amt er området udpeget som regionalt naturområde. I Nordjyllands amts Fredningsplan 1985-1997 er området udpeget som særlig værdifuldt landskab, biologisk beskyttelsesområde og særligt friluftsområde.

I Skagen kommunes kommuneplan 1985-1992 var området udlagt som naturområde. I kommuneplan 1997-2009, der afløser kommuneplan 1985-1992, vil området blive omfattet af de fredede områder. Hele området ligger i landzone.

En del af fredningsarealet ligger inden for strandbeskyttelseslinien (naturbeskyttelseslovens § 15) og skovbeskyttelseslinien (naturbeskyttelseslovens § 17). Endvidere er en del af arealet klitfredet. Endelig er mindre dele af området omfattet af beskyttelseslinierne omkring åer og søer (naturbeskyttelseslovens § 16)

Størstedelen af området er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, beskyttede naturtyper, i det væsentlige klithede.

De fleste arealer er omfattet af flere beskyttelser.

Skagen kommunes klage.

Skagen kommune har ikke udtalt sig imod fredningen, men har ønsket fredningen ændret på to punkter:

1. mulighed for etablering af en vej gennem fredningsområdet, "den vestlige indfaldsvej"

2. ændring af fredningsområdets afgrænsning således, at den nordøstligste del af fredningsområdet udtages af fredningen.

Ad 1.

I skrivelse af 1. februar 1995 anmodede Skagen kommune fredningsnævnet om at sætte sagen i bero, indtil et skitseprojekt vedrørende den vestlige indfaldsvej var gennemarbejdet. Nævnet meddelte den 26. april 1995, at anmodningen ikke kunne imødekommes.

Skagen kommune redegjorde herefter i skrivelse af 6. juli 1995 nærmere for kommunens synspunkter. Redegørelsen blev fremsendt til Nordjyllands amt, Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening. Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening modsatte sig, at sagen blev stillet i bero og ønskede en snarlig afgørelse af sagen. Herefter optog nævnet den 18. januar 1996 sagen til afgørelse.

Efterfølgende den 22. januar 1996 foreslog Nordjyllands amt, at sagen blev stillet i bero, indtil der forelå en vurdering af mulighederne for gennemførelse af den vestlige indfaldsvej.

Skagen kommune har i klagen til Naturklagenævnet anført, at den vestlige indfaldsvej skal skabe bedre tilkørselsforhold til havnen. Kommunen har behov for at bevare udviklingsmulighederne for fiskerierhvervet, som er kommunens hovederhverv. Turisterhvervet er et vigtigt supplement til hovederhvervet, men fiskeriet er kommunens grundlag.

Det er lykkedes at fastholde en meget væsentlig del af landets forarbejdningsindustri særligt for så vidt angår sild og makrel samt fiske- melsproduktion på Skagen havn. Dette er sket i skarp konkurrence med industrierne i andre fiskerihavne, herunder om landinger fra udenlandske både med adgang til kvoterede fiskeressourcer. Således transporteres op mod halvdelen af landingerne i Hirtshals til forarbejdning i Skagens fiskeindustri. Dette medfører, at transportomkostningerne er en vigtig konkurrenceparameter.

En videre udbygning af havnen og fiskeindustrien forudsætter tilfredsstillende tilkørselsforhold. Den nuværende rute til havnen ad Frederiks-

havnsvej og Hans Baghs vej er - særligt i sommermånederne - stærkt overbelåstet og medfører betydelige miljøproblemer i form af røg og støj.

Skagen kommune har i 1995 vurderet, at en vestlig indfaldsvej vil blive benyttet af 1.700 biler i døgnet, i juli måned af 3.500 biler i døgnet.

Det er kommunens ønske, at fredningssagen udsættes, så kommunen får tid til at gennemarbejde vejprojektet og fastlægge den præcise vejføring. En udsættelse vil samtidig give Nordjyllands amt tid til at gennemføre et regionplantillæg med VVM-vurdering.

Ad 2.

Kommunen har anført, at Skagen by ligger omkranset af fredninger, og at byudviklingsmulighederne derfor er meget begrænsede. På den baggrund har kommunen ønsket det nordøstlige hjørne af fredningsområdet udtaget af fredningen.

Kommunen er af den opfattelse, at hver enkelt fredning i Skagen-området vurderes isoleret. Kommunen er nødt til at se samtlige fredninger som en helhed. Sønderstrand fredningen er afsluttet, og det forventes, at det igangværende arbejde omkring fornyelse af Grenen-fredningen vil resultere i en væsentlig udvidelse af det fredede areal nord for byen.

Med fredningen af arealet syd for byen er der snævre grænser for byudviklingen, hvorfor kommunen ønsker et mindre areal friholdt for fredningen.

Bemærkninger til klagen fra Skagen kommune.

Nordjyllands amt ønsker fredningsnævnets afgørelse stadfæstet med den ændring, at der skabes mulighed for en vestlig indfaldsvej, såfremt en VVM-vurdering dokumenterer et behov herfor.

Skov- og Naturstyrelsen har om den vestlige indfaldsvej anført, at vejen vil forløbe både gennem det areal, der blev fredet i 1935 og det nye areal, der er omfattet af fredningsnævnets afgørelse. En gennemførelse

af vejadgangen vil være en så væsentlig tilsidesættelse af fredningen fra 1935, at den ikke kan gennemføres ved en dispensation fra denne fredning.

Skagen kommune har først den 1. februar 1995 over for fredningsnævnet fremsat ønske om vejadgangen. Da spørgsmålet ikke har været forelagt på det offentlige møde, der blev afholdt i 1991, har spørgsmålet ikke fået den behandling, som foreskrives i naturbeskyttelsesloven. Spørgsmålet om en eventuel vestlig vejadgang må derfor behandles under en ny frednings-sag.

Såfremt dette synspunkt ikke accepteres af Naturklagenævnet, er det endvidere styrelsens opfattelse, at der ikke er behov for en ny vejadgang til byen, og at Skagen kommune ikke på nogen måde har dokumenteret dette behov.

Skov- og Naturstyrelsen erkender, at Skagen by har store trafikproblemer, og at kommunen ikke må bringes i en situation, hvor kommunen og dens erhvervsliv ikke får de nødvendige udviklingsmuligheder. Trafikproblemerne er imidlertid knyttet til turistsæsonen, og disse trafikproblemer kan løses på anden måde end gennem etablering af en ny vestlig indfaldsvej. Etablering af højre- og venstresvingsbaner og tidsdifferentieret lysregulering i de mest trafikerede kryds vil kunne løse problemerne med kødannelse.

Styrelsen finder det overordentlig problematisk at reservere mulighed for at etablere en vej i det højt prioriterede naturområde, uden at der er etableret et tilstrækkeligt beslutningsgrundlag gennem en VVM-redegørelse, der belyser behov, alternativer og konsekvenser for natur og miljø, og som beskriver de tungtvejende samfundsmæssige argumenter for at gennemføre et sådant indgreb.

Til Skagen kommunes ønske om, at den nordøstligste del af fredningsområdet udtages af fredningen, har Skov- og Naturstyrelsen anført, at det er rigtigt, at Skagen by er omgivet af arealer, der på forskellig måde er pålagt restriktioner. Det er dog en kendsgerning, at der med det udviklingsperspektiv, som kommunen selv opstiller, vil være rigelige muligheder for byudvikling ved selve Skagen by i en lang årrække.

Såfremt kommunen på et senere tidspunkt vil komme i bekneb for byudviklingsmuligheder, kan det komme på tale, at inddrage nogle mindre værdifulde § 3-beskyttede arealer.

Klager fra lodsejerne.

Peter Heilmann (løbenr. 15 i fredningsnævnets afgørelse) hvis ejendom - Gl. Kirkesti 33 C - ligger på stien til Den tilsandede Kirke har anmodet om, at det tillades at færdes med motorkøretøj til ejendommen.

Nordjyllands amt har erklæret sig villig til at opsætte en standardvej-tavle (motor- traktor mv kørsel forbudt) med undertavle "Arbejdsførsel og kørsel til Gl. Kirkesti 33 C er tilladt".

Søren Raaberg-Møller m. fl. (løbenr. 4 i fredningsnævnets afgørelse) har anført, at de alene er blevet tilkendt erstatning for en sti.

Imidlertid ligger ca. 44.000 m² af ejendommen uden for klitfredningslinien og umiddelbart op til byzonen.

Hvis kommunens ønske om at friholde et areal ved byzonegrænsen til byudvikling imødekommes, må klagerens ejendom anses for attraktiv i denne sammenhæng. Klagerne anser derfor den tilkendte erstatning for at være for lav, uden at erstatningskravet er nærmere præciseret.

Bente Andersen m. fl. (løbenr. 5 i fredningsnævnets afgørelse) har anført, at de er tilkendt erstatning for en sti over matr. nr. 257a. De er imidlertid også ejere af matr. nr. 253c, og anser sig for berettiget til mindsteerstatning for dette matr. nr. Endvidere anser de sig berettiget til erstatning for fredning af det areal, der ligger uden for den hidtidige fredning. Klagerne har ikke nærmere præciseret erstatningskravet.

Naturklagenævnets afgørelse.

I sagens behandling herunder besigtigelsen og det offentligt tilgængelige møde har deltaget 9 af Naturklagenævnets 10 medlemmer (Lars Busck, J.

J. Bolvig, Aage Brusgaard, Leif Hermann, Svend Aage Jensen, Hans Kardel, Niels J. Langkilde, Hans Chr. Schmidt og Svend Taanquist).

Et flertal på 8 medlemmer udtaler:

Fredningsnævnet har i sin afgørelse ikke taget stilling til Skagen kommunes ønske om en vejadgang til byen gennem det fredede område.

Flertallet finder ikke, at der på nuværende tidspunkt er tilstrækkeligt grundlag for at beslutte, om der skal være en vej gennem området, men finder dog, at spørgsmålet om vejadgangen og mulige alternative trafikløsninger fortjener en nærmere undersøgelse og har i den forbindelse noteret sig, at såvel Skagen kommune som Nordjyllands amt er indstillet på, at der forud for en fredningsafgørelse udarbejdes et regionplantillæg med VVM-redegørelse.

Flertallet finder på denne baggrund, at fredningsnævnets afgørelse bør ophæves og sagen hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet, herunder behandling af spørgsmålet om en eventuel vejføring gennem fredningsområdet.

Der er herefter ikke anledning til at tage stilling til de øvrige spørgsmål i sagen.

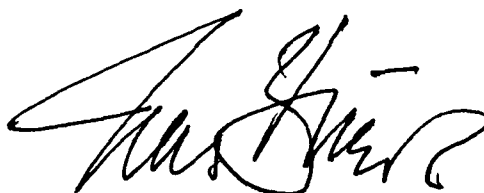
Et mindretal (Aage Brusgaard) finder ikke arealet fredningsværdigt, og stemmer derfor for at ophæve fredningsnævnets afgørelse og afvise fredningsforslaget.

Mindretallet er i øvrigt enig i, at sagen hjemvises til fredningsnævnet, idet Skagen kommune og Nordjyllands amt opfordres til at gennemføre en VVM-undersøgelse af vejforholdene.

Som yderligere begrundelse for hjemvisningen ønsker mindretallet at udtale, at en hjemvisning vil give fredningsnævnet mulighed for at behandle fredningssagen samtidig med en eventuel fredning af Skagen Gren, hvilket kan føre til, at fredningsnævnet afviser en fredning af arealerne ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit. Ligeledes vil en hjemvisning af sagen give en nyvalgt kommunalbestyrelse mulighed for at indstille til fredningsnævnet, at fredningsforslaget afvises.

Naturklagenævnets afgørelse gå herefter i overensstemmelse med flertallets stemmeafgivning ud på, at Fredningsnævnet for Nordjyllands amts afgørelse af 15. august 1996 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling i fredningsnævnet.

På Naturklagenævnets vegne

Lars Busck

Naturklagenævnets formand

FREDNINGSNÆVNET >

REG. NR. 747/1996

**Fredningsnævnet for Nordjyllands amt
har den 15. august 1996 enstemmigt truffet følgende**

AFGØRELSE

**i sag FS 26/93 om fredning af arealer ved Klitgården,
Fredensklit og Damsted Klit i Skagen kommune, Nordjyllands amt.**

Fredningsnævnets afgørelse.

Følgende ejendomme pålægges fredning, som det nedenfor nærmere er angivet:

<u>Løbenr.</u>	<u>Matr.nr.</u>	<u>Ejer</u>
1.	14 ag, 14 ai, 14 ak, 14 al, 244 b, 247 b, 253 b, 254 b, 254 c, 256 f, 256 l, 257 b, 260 b, 270 b og 306 c, alle Skagen Markjorder.	Boet efter arveprinsesse Caroline Mathilde v/eksekutor, landsretssagfører E. Friehling, Frimodtsvej 14, 2900 Hellerup.
2.	del af 14 u, del af 245 a, del af 261 d, del af 262 a, del af 262 b, 263 og del af 306 a, alle Skagen Markjorder.	Skagen kommune, Sct. Laurentii Vej 87, 9990 Skagen.
3.	14 ah og del af 256 b Skagen Markjorder.	Mogens Larsen og Ulla Pedersen, Damstedvej 17 A, 9990 Skagen.
4.	del af 247 a, del af 252 a, 258 a, 264 b, 266 c, 267 b, alle Skagen Markjorder.	Karen I. Møller, Skovbrynet 22, 9990 Skagen, Søren Raaberg-Møller, Magdelonevej 8, 9000 Aalborg, og Marie R. Gull, Havrevænget 73, Strandhuse, 6000 Kolding.
5.	253 c og 257 a Skagen Markjorder.	Bente I. P. Andresen, Rødgaardsvej 84, 2630 Tåstrup, Mogens Dahl, Syrenparken 50, 6760 Ribe, og Jørgen Dahl, Vingetoften 68, 2730 Herlev.
6.	del af 269 Skagen Markjorder.	Johanne Marie Jensen, Heimdalsvej 11, 9800 Hjørring.

7. 268 b Skagen Markjorder. Erik Winther, Borrisholtvej 17, Tversted, 9881 Bindslev.
8. 265 b Skagen Markjorder. Boet efter Emma Bødker, v/ adm. R. Bødker, Klosteralle 18, 4100 Ringsted.
9. 261 a og 261 e Skagen Markjorder. Karen Marie Beierholm Købsted, Sct. Laurentii Vej 143 C, 9990 Skagen.
10. 260 a Skagen Markjorder. Kai Christensen, Gl. Kirkesti 15, 9900 Skagen, Anders Christensen, Løgstørgade 37, 1. th., 2100 København Ø, og Ingrid Christensen, Fuglehaven 37, Sundby, 4800 Nykøbing Falster.
11. 254 a Skagen Markjorder. John Møller Pedersen, Krøyersvej 8 D, 9990 Skagen.
12. del af 256 a Skagen Markjorder. Margit Fredborg, Frederikshavnsvej 52, 9990 Skagen, Orla Fredborg, Damgaardsvvej 15, 2620 Albertslund, Tage Fredborg, Frimestervej 4, 4., 2400 København NV, Christian Fredborg, Nørremarksvvej 14, 8832 Skals, Jytte Find, Bakkevej 14, 5400 Svendborg, Hanne Rasmussen, Snerlevej 2, 4340 Tølløse, Mette Larsen, Bertelsvej 7, 9990 Skagen, og Birthe Løvig, Krøyersvej 8, 9990 Skagen.
13. del af 251 Skagen Markjorder. Ellen Melander, Sct. Laurentii Vej 84, 9990 Skagen.
14. 221 b Skagen Markjorder. Per Lundholm, Rønnevej 4, 9990 Skagen.

15. 252 b Skagen Markjorder. Peter Utke Heilmann, Gl. Kirkesti 33 C,
9990 Skagen.
16. 261 c Skagen Markjorder. Poul Kristen Østergård, Toldergårdsvej 5,
9990 Skagen.
18. 245 g og del af 245 b Skagen Markjorder. Else Klæbel, Tjørne Alle 2, 8230 Åbybro.

Det præcise geografiske omfang af fredningen fremgår af det medfølgende fredningskort.

De nærmere fredningsbestemmelser fastsættes således:

§1. Fredningens formål.

Fredningen har til formål at sikre,

- at de nærrekreative, naturhistoriske og landskabelige værdier bevares,
- at områdets naturværdier forbedres ved gennemførelse af naturpleje, og
- at adgangen til dele af området forbedres igennem et primitivt stisystem.

§ 2. Bebyggelse.

Der må ikke opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og tilbygning til eksisterende bebyggelse. Ombygning af eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

§ 3. Andre konstruktioner og anlæg.

Der må heller ikke etableres andre faste konstruktioner og anlæg. Eksempelvis må der ikke anlægges campingpladser, sportsanlæg, skydebaner, motorbaner, flyvepladser eller oplags- og lossepladser.

Der må ikke anbringes tårne, master, vindmøller, tankanlæg eller skæmmende indretninger, og der må ikke føres luftledninger hen over det fredede område. Der må ikke anbringes campingvogne og lignende, og der må ikke opstilles telte.

Det bemærkes, at der forud for fredningssagens rejsning er etableret en heliport ved Klitgården. Heliportens placering er angivet på fredningskortet.

Fredningen er ikke til hinder for, at der af Skagen kommune etableres toiletfaciliteter ved Damsted Klit efter fredningsnævnets forudgående godkendelse af faciliteternes form og placering.

Fredningen er ikke til hinder for, at der fortsat kan anvendes arealer til tørring af net.

§ 4. Terrænændringer.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Denne bestemmelse er ikke til hinder for nødvendig sandfodring af strandarealet.

§ 5. Veje og stier.

Der må ikke anlægges nye veje eller foretages omlægning af eksisterende veje.

Stien til Den tilsandede Kirke (sti nr. 1 på kortet) etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt). Stierne, der på kortet er betegnet nr. 2 og nr. 3, kan belægges med flis (ikke halm).

§ 6. Beplantning.

Arealerne må ikke yderligere tilplantes.

§ 7. Hegning.

Arealerne må ikke hegnes. Fredningsmyndighederne har dog ret til at hegne med sædvanligt kreatur- eller fårehegn på træstolper i forbindelse med naturpleje.

§ 8. Ret til færdsel og ophold.

Udover den adgang til færdsel på arealet, som naturbeskyttelseslovens regler åbner mulighed for, har offentligheden ret til færdsel til fods på et primitivt stisystem, som nærmere er angivet på fredningskortet. Ridning i området er ikke tilladt.

Udenfor anlagte veje er færdsel på cykel alene tilladt på stien mellem Skagen by og Den tilsandede Kirke (sti nr. 1). Udover den i stk. 1 hjemlede adgang er færdsel med motorkøretøjer og knallerter kun tilladt i det omfang, en sådan færdsel er nødvendig for arealernes drift.

§ 9. Naturpleje.

Fredningsmyndigheden (Nordjyllands Amt) har ret til på ikke-statsejede arealer at lade foretage naturpleje til opfyldelse af fredningens formål. Det er dog en betingelse, at plejeforanstaltningerne udføres uden udgifter for ejeren og enten er tiltrådt af ejeren eller - hvis enighed ikke opnås - er godkendt af fredningsnævnet.

Ejerne har ret til selv at udføre den af fredningsmyndigheden ønskede pleje.

Amtet vil foranledige opsat et antal kort og informationstavler med angivelse af fredningens indhold og omfang.

§ 10. Sandflugtsbekæmpelse.

Fredningen er ikke til hinder for, at sandflugtsmyndigheden udfører eller påbyder udført foranstaltninger med henblik på bekæmpelse af sandflugt.

Fredningsbestemmelserne tinglyses på ejendommene med prioritet forud for pantegæld, servitutter og byrder.

II.

Klagevejledning.

Afgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet af de i lov om naturbeskyttelse § 43, stk. 2 nævnte klageberettigede, herunder ejere og statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget.

Klage skal ske skriftligt og sendes direkte til Naturklagenævnet, Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø.

Fredningsnævnet foretager offentlig bekendtgørelse om sagens afgørelse i Statstidende, Vendsyssel Tidende og Skagen Avis.

Klagefristen er 4 uger fra bekendtgørelsen.

III.

Søgsmål.

Søgsmål til prøvelse af fredningsnævnets afgørelse kan anlægges ved Vestre Landsret, Gråbrødre Kirkestræde 3, 8800 Viborg.

Søgsmål skal være anlagt inden 6 måneder fra den ovenfor nævnte bekendtgørelse, jfr. lov om naturbeskyttelse § 88.

IV.

Erstatning.

Kravene om erstatning er afgjort i en særlig kendelse, der er afsagt samtidig.

Fredningsforslagets rejsning og begrundelse.

Fredningsnævnet modtog den 10. januar 1991 fra Danmarks Naturfredningsforening et fredningsforslag af 19. december 1990 om fredning af et for areal på ca. 98 ha ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Baggrunden for fredningsforslaget var et ønske om at bevare det smukke bynære klitlandskab sydvest for Skagen og at sikre Klitgårdens markante omgivelser for eftertiden. Desuden ønskedes den gamle fredning af Damsted Klit fra 1933, 1934 og 1935 moderniseret.

Fredningsområdet omfattede ifølge fredningsforslaget den tidligere fredede Damsted Klit. Mod vest var området fra Kattegat afgrænset af den statsejede Skagen Klitplantage. Mod nord var det afgrænset dels langs nordskellet af matr. nr. 245 g Skagen Markjorder frem til den tidligere tankspærring og dels i en bue af nogle markante klitter nord for. Mod øst ind mod byen var området dels afgrænset af østskellet af førnævnte matr.nr. 245 g og dels af et ca. 30 m bredt bælte langs den vestlige byzonegrænse til lidt før Damstedvej. Herefter var det i princippet afgrænset langs eksisterende byzonegrænse ved Vesterby frem til Kattegat. Der var dog friholdt et mindre, trekantet areal mellem Damstedvej og byzonen.

Bæltet og det trekantede areal havde været med i et foreløbigt fredningsforslag, men var udtaget af sagsrejseren for at imødekomme Skagen kommune, der ønskede mulighed for at afrunde byfronten med bebyggelse eller beplantning.

Fredningsforslaget indeholdt en nærmere beskrivelse af området, hvoraf fremgik, at Damsted Klit og klitarealet op mod den sydvestlige del af Skagen by var opstået omtrent i sin nuværende form under den store sandflugtsperiode i slutningen af 1700-tallet. Før den tid havde området henligget med gårde, enge og marker. Umiddelbart øst for Skagens gamle kirke "Sankt Laurentii Kirke", der blev offer for flyvesandet, lejrede sig den store klitformation, som nu bærer navnet Damsted Klit.

I dag er dette klitområde hovedsagelig dækket af en tæt plantevækst, men længst mod syd ude ved Kattegat findes der klitter, som kun sparsomt er bevokset med hjelme og marehalm, og hvor vinden derfor fortsat frit kan flytte rundt med sandmasserne.

I klitternes yderste række mod havet ligger Klitgården, som var en meget markant sommerresidens for nu afdøde arveprinsesse Caroline Mathilde. Klitgården er bygget i begyndelsen af århundredet. I 1952 skænkede Kong Christian den X ejendommen til arveprins Knud og arveprinsessen med et samlet areal på ca. 17 ha.

Desuden forekommer enkelte isoleret beliggende bebyggelser i Fredens Klit området.

Fredningens formål var ifølge fredningsforslaget at sikre de naturhistoriske, nærrekreative og landskabelige værdier i området opretholdt samt at regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området. Gennem de foreslåede fredningsbestemmelser ønskedes endvidere sikret mulighed for at gennemføre naturpleje af arealerne.

VI.

Fredningsområdets status.

Området ligger indenfor det nationale naturområde Skagen-Tolne "Det havskabte land", som er udpeget af Skov- og Naturstyrelsen 1982.

I Nordjyllands Amts regionplan er området udpeget som regionalt naturområde. I fredningsplanen er det udpeget som et særlig værdifuldt landskab, biologisk beskyttelsesområde, særligt friluftsområde og med økologisk forbindelse. Dele af området er klitfredet.

I kommuneplanen for Skagen kommune er området klassificeret som naturområde og fredet/klitfredet areal.

Hele området er landzone.

I Damsted Klit området er ca. 2,5 ha omfattet af fredningsnævnets kendelse af 18. oktober 1933 (matr. nr. 221 b) og ca. 59 ha af fredningsnævnets kendelse af 16. maj 1934, der begge er stadfæstet ved Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935.

Dele af området er omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 15 om strandbeskyttelses-zoner og § 3 om beskyttelse af heder.

Sagens behandling.

Fredningsnævnet bekendtgjorde sagens rejsning i Vendsyssel Tidende den 27. marts 1991, Skagens Avis den 3. april 1991 og Statstidende den 4. april 1991.

Fredningsnævnet afholdt offentligt møde den 13. maj 1991, og det blev ved mødets afslutning tilkendegivet, at fredningen kunne forventes gennemført. Fredningsnævnet har besigtiget området den 20. august 1991 og påny den 14. september 1993.

De implicerede myndigheder og lodsejere har generelt udtalt sig til fordel for en fredning.

Herudover har Naturfredningsrådet i en skrivelse af 6. maj 1991 udtalt blandt andet, at området er særdeles bevaringsværdigt såvel ud fra en landskabelig betragtning som en naturvidenskabelig vurdering. Rådet har særligt fremhævet udsynet fra Skagens sydende mod Stokmilen, der sætter dannelseshistorien for oddens natur og baggrunden for Skagens beliggenhed i et enestående relief som et eksempel på en parabelklit, der har passeret odden i løbet af de seneste århundreder. Tilsvarende er udsynet fra såvel Stokmilen som Damsted Klit ind over Skagen af stor æstetisk værdi. Den naturvidenskabelige interesse ved de arealer, der foreslås fredet, er knyttet til den generelle nationale og internationale betydning, klitheden har ved dens enestående forekomst i Danmark. Rådet har i den forbindelse anført, at det er Rådets opfattelse, at der på langt sigt bør etableres et sammenhængende bælte af klithede langs hele den jyske vestkyst. Klithederne på Skagens Odde er et væsentligt element i denne fremtidsvision. Enhver reduktion af klithedearealet er derfor uønsket. Sammenfattende har Naturfredningsrådet herefter varmt anbefalet det rejste fredningsforslag.

Efter de offentlige møder blev der udsendt udførlige mødereferater til Danmarks Naturfredningsforening og de implicerede myndigheder samt til de lodsejere, der havde anmodet om det. På den baggrund finder nævnet ikke anledning til her at gennemgå mødernes forløb, men skal blot henvise herom til nævnets mødeprotokol.

Nævnet har efterfølgende afholdt møde den 15. juni 1995 med Skagen kommune v/ borgmester Kurt Kirkedal Jensen, kommunaldirektør Karen Krause-Jensen og teknisk chef Mogens Hust.

Herudover har nævnet afholdt interne møder den 17. maj 1995 og 18. januar 1996.

Endelig har nævnet den 10. april 1992 afholdt et "arbejds møde" med deltagelse af blandt andet Danmarks Naturfredningsforening, Nordjyllands amt og Skagen kommune. Der blev ikke udfærdiget referat fra dette møde, men det vil nærmere blive omtalt nedenfor.

Det mest omdiskuterede punkt i sagen har været spørgsmålet om fredningsgrænsen mod Skagen by.

For at få hjælp til løsningen af dette punkt rettede fredningsnævnet i skrivelse af 16. marts 1992 henvendelse til Akademirådet, der herefter formidlede kontakt til nu afdøde landskabsarkitekt Jørgen Vesterholt. Jørgen Vesterholt var sit fags førstemand og havde i en årrække løst store og vanskelige opgaver i det danske landskab, senest som arkitekt for Storebæltsforbindelsen og ved anlæggelse af Syd- og Vestmotorvejen på Sjælland.

Det blev et overmåde frugtbart samarbejde. Allerede den 10. april 1992 deltog Jørgen Vesterholt i det foran nævnte "arbejds møde", hvor han gennemgik problemstillingen og forelagde sine synspunkter og forslag til løsning heraf. De vandt almindelig tilslutning, og Jørgen Vesterholt udarbejdede i maj et specificeret forslag til fredningsgrænsens forløb mod Skagen by. Forslaget blev i sin helhed tiltrådt af Danmarks Naturfredningsforening og Nordjyllands amt. Det blev tillige tiltrådt af Skagen kommune med det ene forbehold, at man ønskede arealerne umiddelbart vest for Vesterby friholdt til bebyggelse.

Af hensyn til muligheden for yderligere bebyggelse har enkelte lodsejere endvidere ønsket et vist ændret grænseforløb.

Ved skrivelse af 30. november 1993 orienterede fredningsnævnet samtlige lodsejere om sagens forløb. Nævnet oplyste samtidig, at man i relation til fredningsgrænsen havde besluttet i det hele at følge Jørgen Vesterholts forslag. Nævnet havde herved lagt vægt på, at nu afdøde arveprinsesse Caroline Mathilde, der ejede størstedelen af det areal, som kommunen ønskede friholdt, havde tilkendegivet, at hun ønskede sit areal fredet. Nævnet havde tillige blandt andet lagt vægt på, at en bebyggelse af de omhandlede arealer forudsatte en ændring af såvel regionplan som kommuneplan, hvorfor amtets tiltræden var nødvendig til en eventuel bebyggelse. Endvidere er de nærmeste ejendomme mod byen gennemskåret af strandbeskyttelseslinien. Som bilag til nævnets skrivelse var ved-

lagt såvel en kopi af Jørgen Vesterholts kortbilag som et udfærdiget sæt fredningsbestemmelser, der med enkelte ændringer var identisk med de endelige bestemmelser. Danmarks Naturfredningsforening og de implicerede myndigheder fik tilsendt kopi af skrivelsen med bilag.

I en skrivelse af 1. februar 1995 anmodede Skagen kommune om, at fredningssagen blev sat i bero, medens man gennemarbejdede et skitseprojekt til en ny vestlig indfaldsvej til Skagen, som blandt andet ville forløbe over det område, der er omfattet af fredningssagen.

Nævnet meddelte i skrivelse af 26. april 1995, at man ikke kunne imødekomme byrådets anmodning. Der var herved blandt andet lagt vægt på, at Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands amt modsatte sig anmodningen.

Efter anmodning fra borgmester Kurt Kirkedal Jensen blev der herefter den 15. juni 1995 afholdt det tidligere nævnte møde. Det blev på mødet aftalt, at det var mest hensigtsmæssigt, at borgmesteren skriftligt redegjorde for kommunens synspunkter, som overordnet gik ud på, at kommunen oplevede det således, at hver fredningssag blev behandlet og vurderet, som om den var den eneste sag i området. Kommunen fandt det urimeligt, at der efter dens opfattelse helt manglede en overordnet vurdering af fredningernes samlede betydning. Kommunen har behov for i en vis udstrækning at bevare muligheden for en erhvervsmæssig udvikling for ikke at ende som en "legeplads for turister".

Kommunen tog til efterretning, at fredningssagen ikke ville blive stillet i bero under behandlingen af kommunens fornyede henvendelse.

Fredningsnævnet modtog den 6. juli 1995 det aftalte resume af borgmester Kurt Kirkedal Jensens redegørelse, og det blev straks sendt til parallelhøring hos Danmarks Naturfredningsforening, Skov- og Naturstyrelsen og Nordjyllands amt.

I skrivelser af 3. august og 28. september 1995 oplyste Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening, at man fortsat modsatte sig, at sagen blev stillet i bero, men tværtimod ønskede en snarlig afgørelse.

På et afsluttende møde den 18. januar 1996 optog nævnet sagen til kendelse, og der forelå da endnu ikke svar på høringsskrivelsen til Nordjyllands amt. Et sådant svar blev modtaget den 22. samme

måned, hvor amtsrådet oplyste, at man havde vedtaget at foreslå, at fredningssagen blev sat i bero, indtil der forelå en vurdering af mulighederne for gennemførelse af vej- og havneudvidelsesplanerne.

H. E. Munk-Petersen.

Holger L. Holm.

Stig Pedersen.

AFGØRELSE

I en samtidig hermed afsagt kendelse har fredningsnævnet truffet bestemmelse om fredning af et areal på ca. 98 ha ved Klitgården, Fredens Klit og Damsted Klit i Skagen kommune, Nordjyllands Amt.

I anledning af den skete fredning fastsættes følgende erstatningsbeløb for de i alt 17 ejendomme i kommunalt og privat eje, der er berørt af fredningen:

Løbenr. 1

Boet efter arveprinsesse Caroline Mathilde ved eksekutor, landsretssagfører E. Friehling.

Matr.nr. 14 ag, 244 b, m.fl., Skagen Markjorder.

Mindsteerstatning	1.250 kr.
-------------------	-----------

Løbenr. 2

Skagen kommune.

Del af matr.nr. 14 u, 245 a m.fl., Skagen Markjorder	0 kr.
--	-------

Løbenr. 3

Mogens Larsen og Ulla Pedersen til lige deling.

Matr.nr. 14 ah og del af 256 b, Skagen Markjorder.

Mindsteerstatning	1.250 kr.
-------------------	-----------

Løbenr. 4

Karen I. Møller, Søren Raaberg-Møller og Marie R. Gull til lige deling.

Del af matr.nr. 247 a og 252 a, matr.nr. 267 b, 266 c, 264 b og 258 a,

Skagen Markjorder.

Sti nr. 1	700 meter à 40 kr.	28.000 kr.
-----------	--------------------	------------

Sti nr. 2	365 meter à 30 kr.	<u>10.950 kr.</u>
-----------	--------------------	-------------------

I alt	38.950 kr.
-------	------------

Løbenr. 16

Poul Kristen Østergård.

Matr.nr. 261 c, Skagen Markjorder.

Mindsteerstatning 1.250 kr.

Løbenr. 18

Else Klæbel.

Matr.nr. 245 g og del af 245 b, Skagen Markjorder.

Sti nr. 2 110 meter à 30 kr. 3.300 kr.

Erstatningsbeløb i alt 66.700 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3 fra denne afgørelses dato med en årlig rente, der svarer til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Beløbene vil blive udbetalt af Skov- og Naturstyrelsen, når fredningsafgørelsen er endelig. I praksis er det Naturklagenævnets sekretariat, der bistår med udbetalingen. Eventuelle spørgsmål skal derfor rettes til Naturklagenævnet, hvis adresse er anført nedenfor.

Afgørelsen er endelig, når enten

1. Klagefristen (se nedenfor) er udløbet, uden at afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet, eller
2. Når Naturklagenævnet har truffet afgørelse efter en klage.

Erstatningsafgørelsen kan påklages til Naturklagenævnet af den, der anser sig berettiget til større erstatning, eller af den myndighed, der skal udrede en del af erstatningen.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Naturklagenævnets adresse er Vermundsgade 38 B, 2100 København Ø.

Tlf.: 39 47 27 50. Fax nr.: 39 47 27 99.

BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

De 17 ejendomme, der er beliggende i landzone, er i forvejen med kun ubetydelige undtagelser omfattet af bestemmelserne i naturbeskyttelsesloven § 3 (beskyttede naturtyper), § 15 (strandbeskyttelseslinien) og § 17 (skovbyggelinien).

De fleste af ejendommene er tillige helt eller delvis klitfredet ved tinglysning af 4. september 1968 og helt eller delvis omfattet af tidligere fredning i henhold til Overfredningsnævnets kendelse af 14. september 1935.

På grund af de begrænsninger, ejendommene i forvejen er underlagt, har fredningsnævnet ikke fundet grundlag for at tilkende ejerne erstatning udover den mindsteerstatning, der efter praksis tilkendes, såfremt der ikke i øvrigt er grundlag for en højere erstatning.

For så vidt angår Skagen kommune bemærkes, at der efter retspraksis kun helt undtagelsesvis kan tilkendes offentlige myndigheder erstatning i forbindelse med en fredning.

Der er ved fredningen etableret 3 stier. Under hensyn til, at erstatningerne for disse stier er de eneste reelle erstatninger, har fredningsnævnet fundet, at erstatningerne herfor bør fastsættes til et noget højere beløb end sædvanligt.

Erstatningerne for stierne er herefter fastsat således:

For sti nr. 1, som efter fredningsbestemmelserne kan anlægges i en bredde af cirka 2,5 meter svarende til en rådighedsbredde på ca. 4 meter, og hvorpå cykling er tilladt, er erstatningen fastsat til 40 kr. pr. løbende meter.

For sti nr. 2 og 3 som efter fredningsbestemmelserne kan anlægges i en bredde af 1,5 - 2,0 meter svarende til en rådighedsbredde på cirka 3 meter, og hvorpå gående færdsel er tilladt, er erstatningen fastsat til 30 kr. pr. løbende meter.

Ved skrivelser af 12. juni 1995 orienterede nævnet samtlige lodsejere mere udførligt om grundlaget for erstatningsfastsættelsen. Nævnet oplyste samtidig, at den foran nævnte mindsteerstatning efter praksis udgjorde 1.000 kr. Taksten er efterfølgende blevet hævet til 1.250 kr.

Hvad specielt angår Skagen kommune oplyste nævnet, at man efter den foreliggende retspraksis ikke havde fundet grundlag for at tillægge kommunen erstatning.

Nævnet modtog indsigelser fra ejerne af de ejendomme, der er anført som løbenr. 2, 4 og 5.

I en skrivelse af 26. september 1995 anførte Skagen kommune:

“Det areal, der er tale om, er det kommunalt ejede matr.nr. 14 u Skagen Markjorder, beliggende Vestre Strandvej. Arealet er på ca. 11.440 m² og er beliggende i landzone. Arealet er ikke vurderet, idet det indgår sammen med strandarealet ved Nordstrand.

Under forudsætning af, at arealet indgik i byudviklingen og gennem lokalplan blev inddraget i byzone, kunne regnestykket for en evt. vurdering se ud som følgende 2 forslag:

Forslag 1 Vurderet som byzone, udregnet på råjordspris ca. 11.400 m² à kr. 150/m² = kr. 1.710.000.

Forslag 2 Vurderet som byzone og udregnet som salgspris af grunde.

Samlet areal	11.400 m ²	
- vej- og friareal	<u>3.000 m²</u>	
	8.440 m ²	12 grunde.

Skønnet salgspris:

6 grunde à kr. 300.000 = kr. 1.800.000

6 grunde à kr. 250.000 = kr. 1.500.000

kr. 3.300.000

- byggemodning kr. 900.000

Forventet salgspris kr. 2.400.000

Som det fremgår af omstående, tillægger Skagen kommune arealet en værdi af kr. 1,7 - 2,4 mio. og ønsker en erstatning i overensstemmelse med dette, hvis arealet fastholdes som værende en del af

fredningen. Dette da arealet indgår som en naturlig del af byen ved en afrunding af byudviklingen mod vest.”

Søren Raaberg-Møller anførte i en skrivelse af 2. november 1995:

“..... langt den største del af matr. 247a - lidt over 5 ha - ligger uden for klitfredningslinjen.

Det har hele tiden været afgørende for Skagen kommune at friholde udvidelsesmuligheder mod vest. Det nævnte areal - beliggende mellem fredningslinjen af 1935 og nuværende bygrænse - må derfor anses for værdifuldt og relevant i så henseende. Det gælder uanset, hvilke aktuelle planer Skagen kommune måtte have, da sådanne gælder til nye træffes. Ved et nænsomt og klausulbestemt byggeri kunne der tilmed skabes en smuk og harmonisk afslutning på byen.

Arealet kan således næppe anses for mindre værdifuldt end det, for hvilket Skagen kommune gør erstatningskrav gældende.

Selv om kun dele af arealet blev udstykket - for hvilket miljøhensyn kunne tale - repræsenterer det dog en værdi, som den foreslåede erstatning ikke står i rimeligt forhold til, hvorfor den vanskeligt kan anses for acceptabel.”

På egne og medejernes vegne anførte Bente Andresen i en skrivelse af 8. juli 1995:

“For så vidt angår erstatning finder jeg, at den påtænkte fredning med det indhold, som indtil nu er oplyst, forringer værdien af arealet i langt højere grad og i realiteten gør arealet værdiløst.

Henset til, at den seneste vurdering er sat til 12.200 kr., bør erstatningen efter min mening udgøre mindst dette beløb.”

Nævnet har drøftet indsigelserne på et møde den 18. januar 1996. Nævnet fandt imidlertid ikke, at de af lodsejerne anførte omstændigheder gav grundlag for en ændring af nævnets hidtidige vurdering.

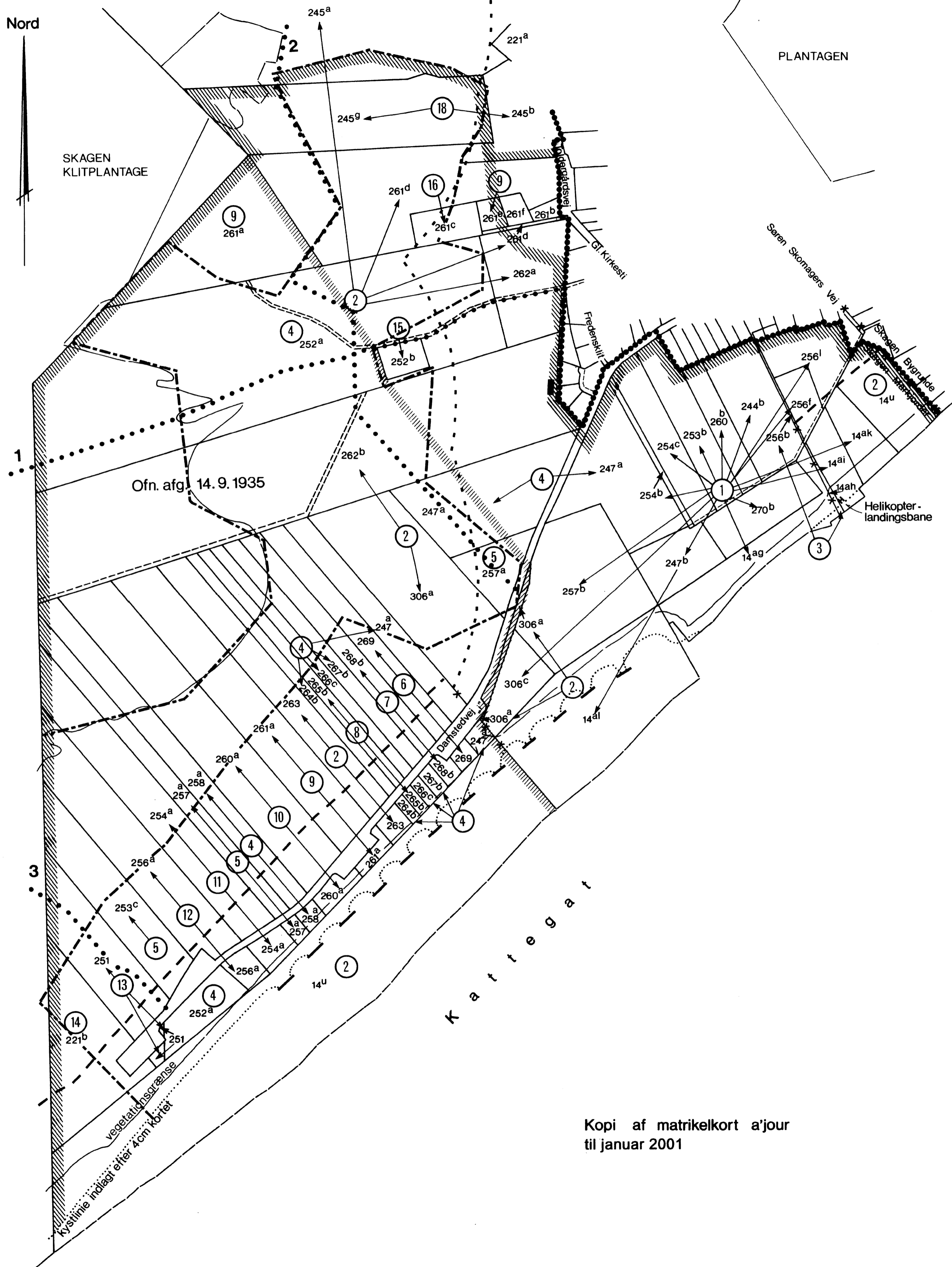

H. E. Munk-Petersen.

Holger L. Holm.

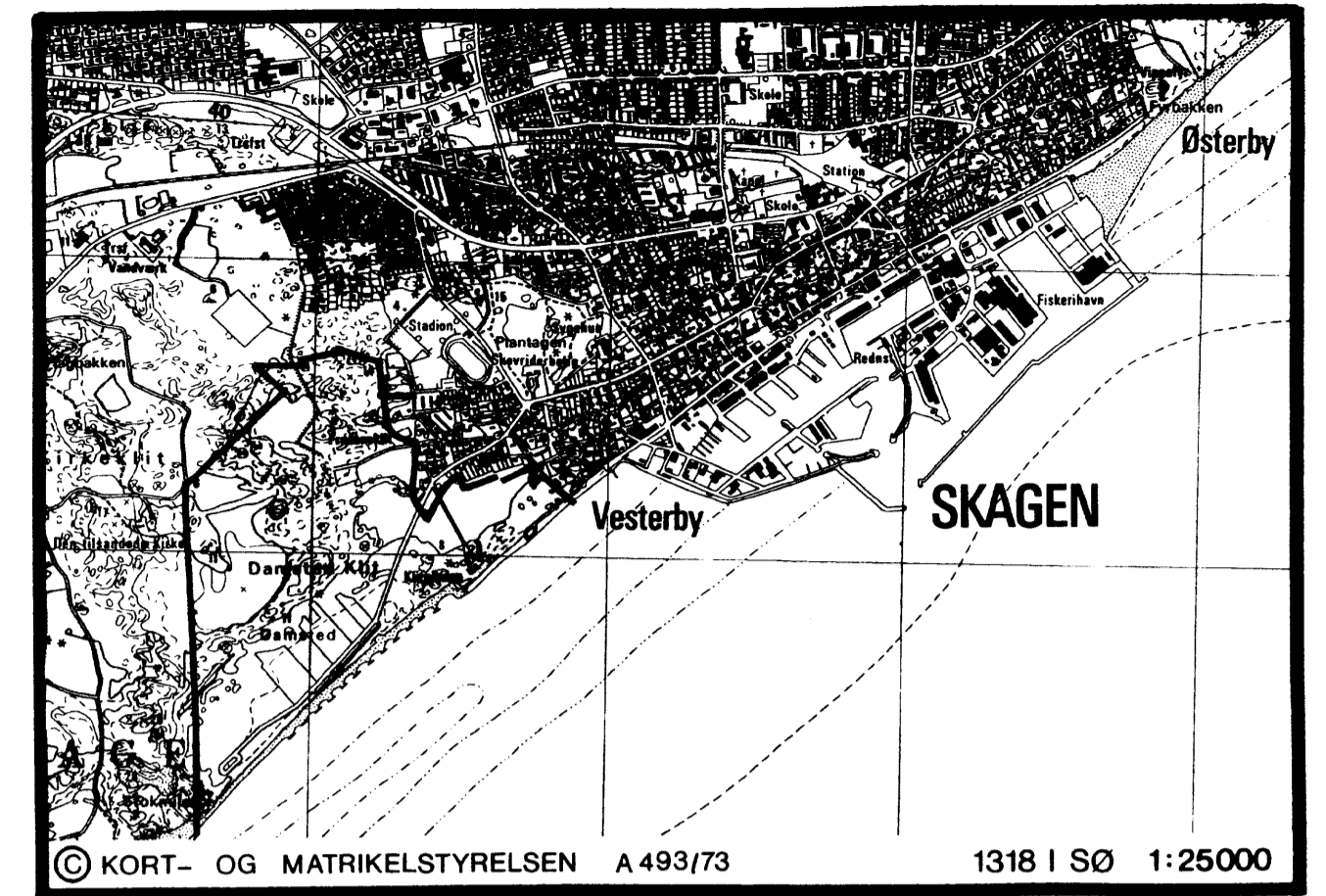

Stig Pedersen.

KORT>

Nord

Kopi af matrikelkort a'jour til januar 2001

Bilag 1

FREDNINGSKORT.

REG 7883.00

AREALER VED KLITGÅRDEN, FREDENSKLIT OG DAMSTED KLIT.

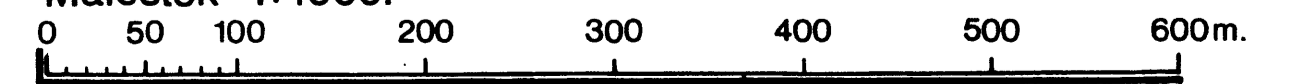
Del af
Skagen Markjorder,
Skagen Kommune,
Nordjyllands Amt

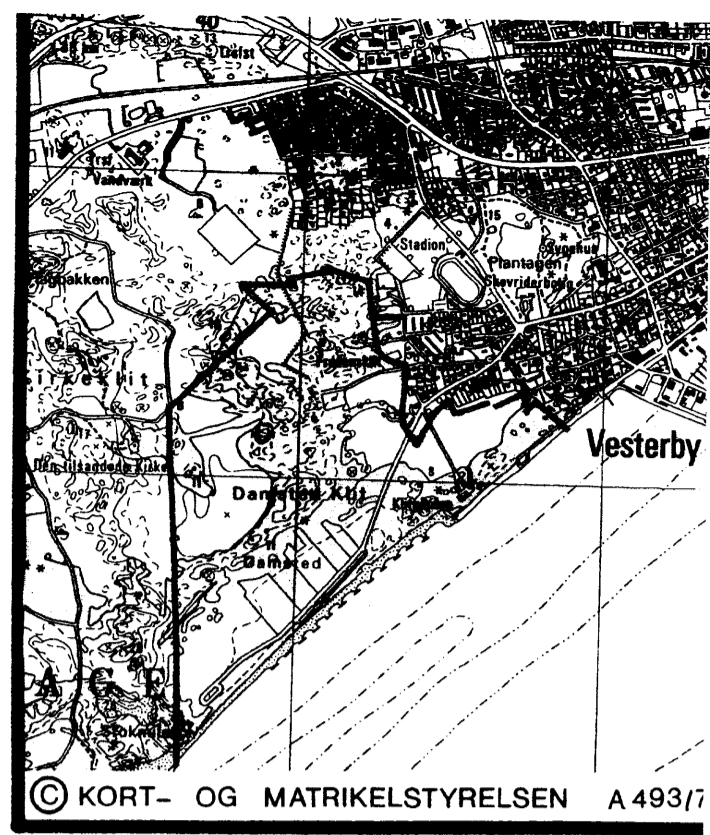
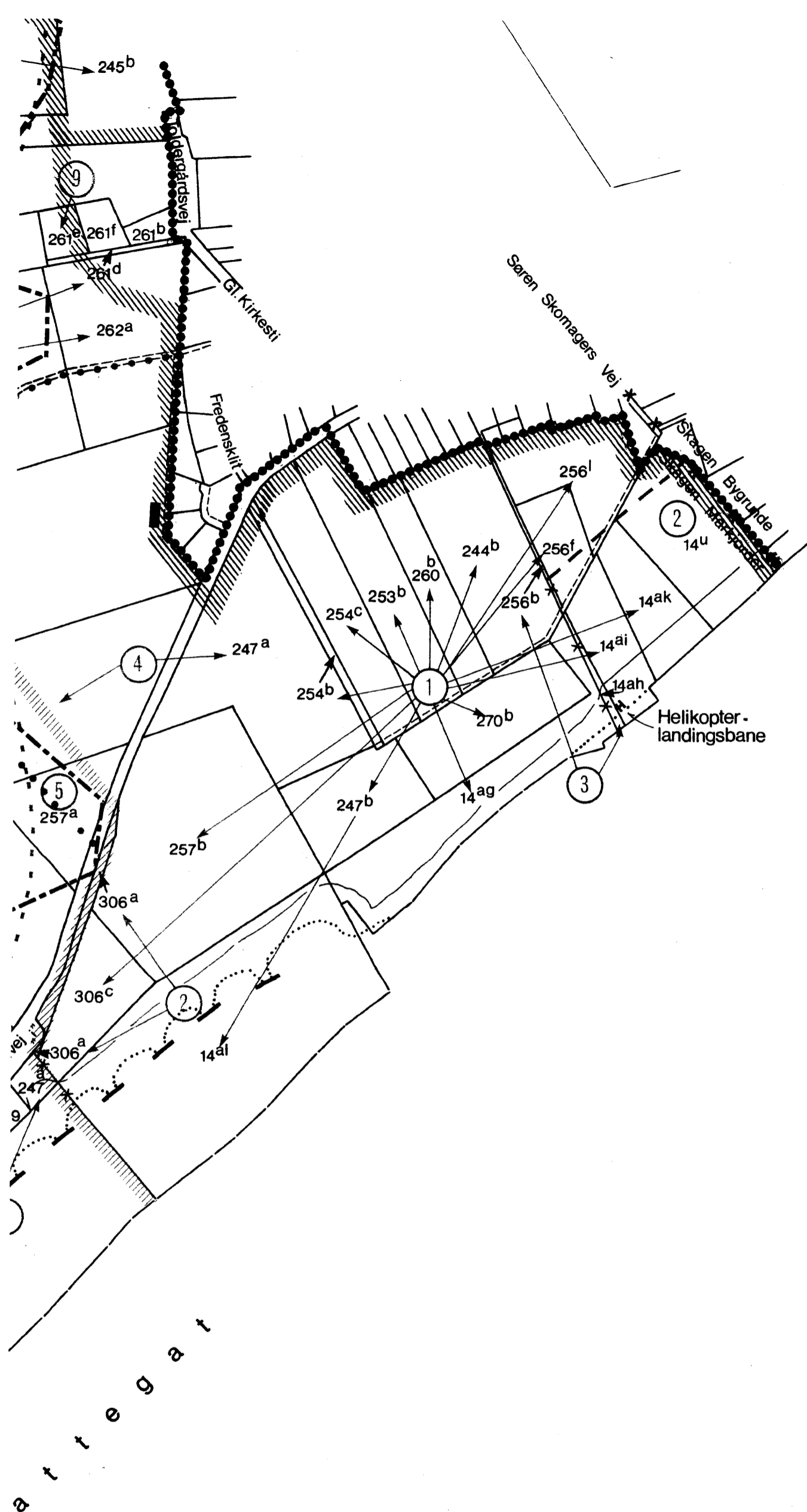
Kortbilag til afgørelse afsagt af
Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
28. marts 2001
J.nr. FS 26/93

Signaturforklaring:

- fredningsgrænse
- ejerlavsgænse
- tidl. fredet område
- byggelinier i h. t. NBL's § 15 og 17
- henvisning til areal- og lodsejerliste
- stier
- byzonegrænse
- klitfredningslinie

Målestok 1:4000.

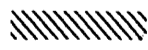
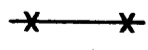

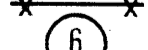

FREDNINGSKORT.

AREALER VED KLITGÅRDEN, FRED DAMSTED KLIT.

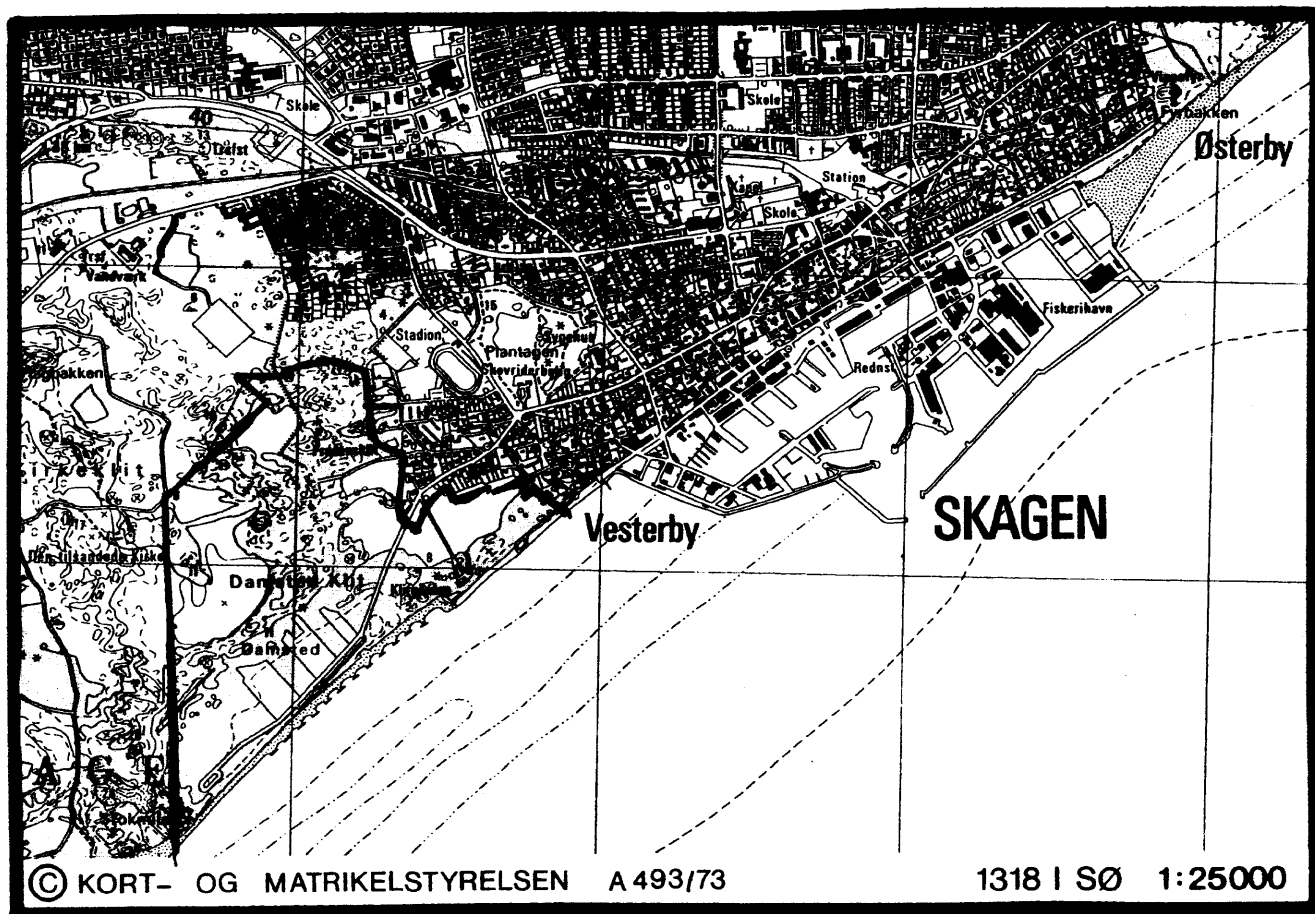
Del af
Skagen Markjorder,
Skagen Kommune,
Nordjyllands Amt

Kortbilag til afgørelse afsagt af
Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
28. marts 2001
J.nr. FS 26/93

Signaturforklaring:

- fredningsgrænse
- ejerlavsgrense
- tidl. fredet område
- byggelinier i h. t. NBL's
- henvisning til areal- o
- stier
- byzonegrænse
- klitfredningslinie

Kopi af matrikelkort a'jour
til januar 2001

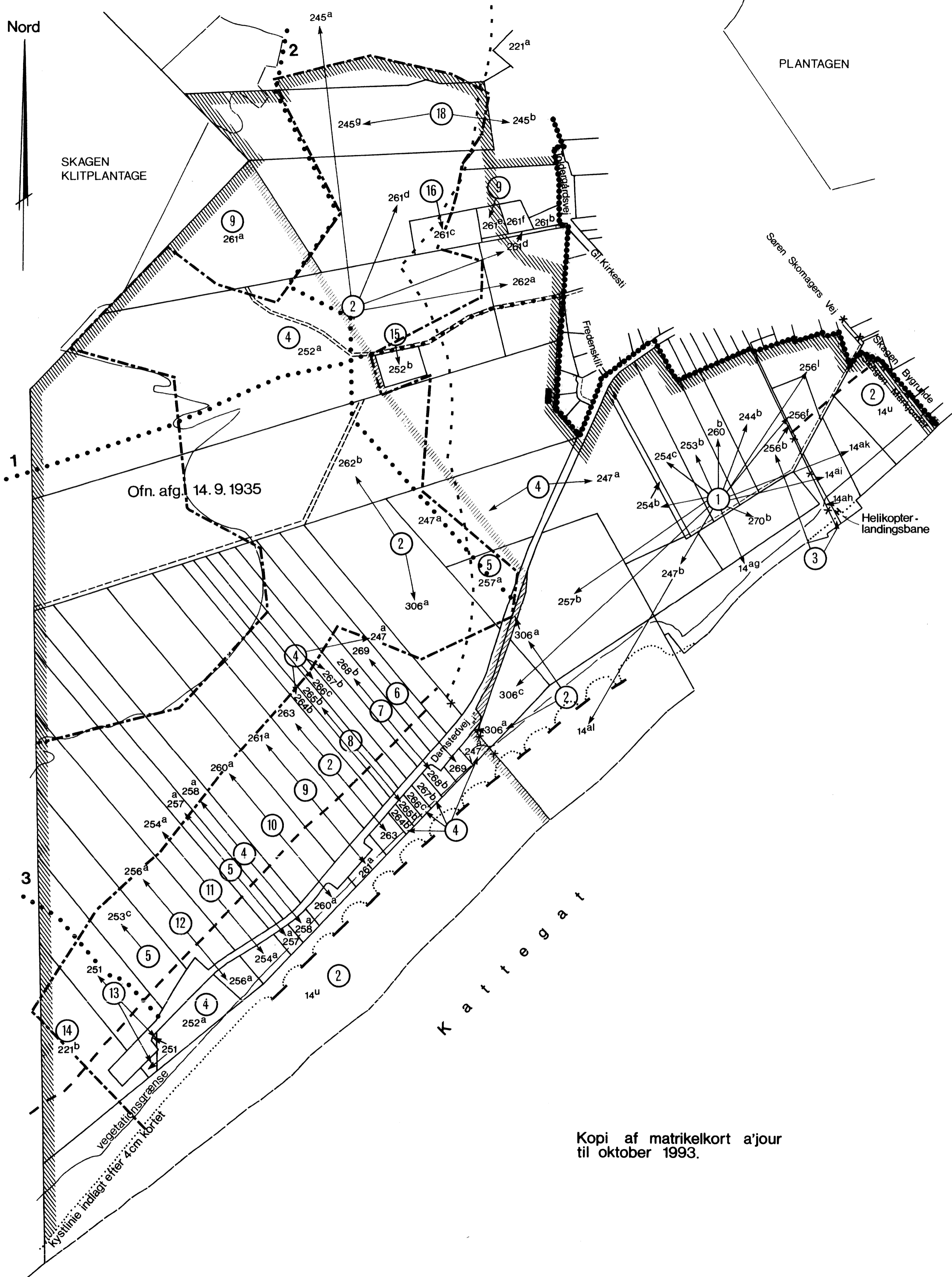

Bilag 1

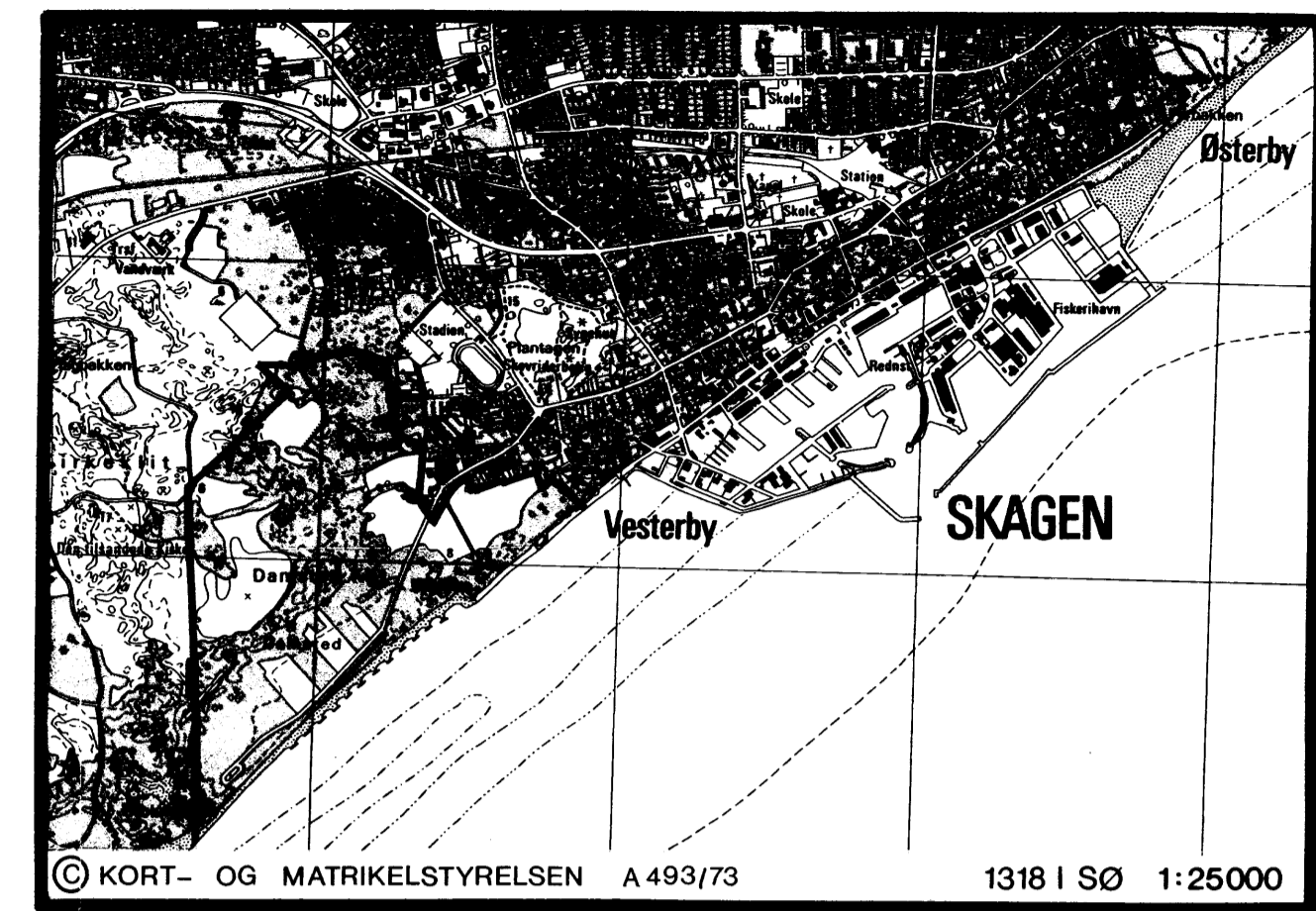
FREDNINGSKORT.

ADEAL ED VED

Nord

Kopi af matrikelkort a'jour til oktober 1993.

REG. NR. 7883 00

Bilag 1

FREDNINGSKORT.

AREALER VED KLITGÅRDEN, FREDENSKLIT OG DAMSTED KLIT.

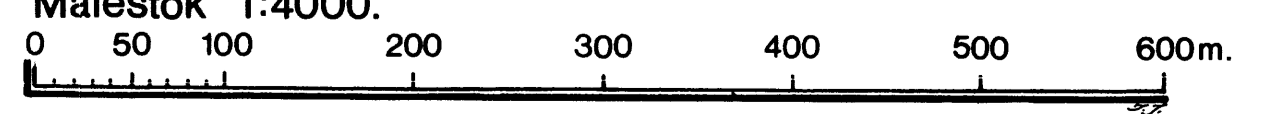
Del af Skagen Markjorder, Skagen Kommune, Nordjyllands Amt

Kortbilag til afgørelse afsagt af
 Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt
 August 1996
 J.nr. FS 26/93

Signaturforklaring:

- fredningsgrænse
- ejerlavsgrense
- tidl. fredet område
- byggelinier i h. t. NBL's § 15 og 17
- henvisning til areal- og lodsejerliste
- stier
- byzonegrænse
- klitfredningslinie

Målestok 1:4000.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 07883.00

Dispensationer i perioden: 10-05-1995 - 01-05-2006

Verserende

K 0 3 1

FREDNINGSNÆVNET
FOR NORDJYLLANDS ÅMT
Jernbanegade 12, 1.
9800 Hjørring - Tlf. 98 92 56 77

Skagen Kommune,
Vestre Strandvej 10,
9990 Skagen.

Den 10. maj 1995.

FS 60/94.

X

Ved skrivelse af 4. august 1994 har kommunen på vegne Nordjyllands Statsskovdistrikt ansøgt om tilladelse til at forbedre stiforløbet mellem Gl. Kirkevej og Den tilsandede Kirke over den strækning på ca. 200 meter, der forløber over den privatejede lod matr.nr. 252a Skagen Markjorder.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som dispensation fra den verserende fredningssag for Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Det bemærkes herved, at den omhandlede sti er identisk med den sti, der i fredningsforslaget er benævnt som sti nr. 1.

I et af fredningsnævnet udsendt udkast til den endelige frednings karakter og omfang er det anført, at stien skal etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt).

I en supplerende skrivelse af 31. marts 1995 har kommunen anbefalet, at stien etableres i overensstemmelse med fredningsforslaget. Fredningsnævnet må fortolke kommunens skrivelse således, at anbefalingen tillige sker på vegne Nordjyllands Statsskovdistrikt.

Det fremgår af ansøgningen af 4. august 1994, at Statsskovdistriktet allerede har påbegyndt forbedringen på egne arealer samt de arealer, som allerede er klitfredet.

Til brug for sagens behandling har nævnet yderligere modtaget udtalelser fra Nordjyllands Amts Landskabskontor, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite og de private lodsejere.

Jeg skal herved meddele, at et enigt fredningsnævn efter skriftlig votering og uden besigtigelse har vedtaget at tillade det ansøgte, således at stien til Den tilsandede Kirke etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt).

Dispensationen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato eller fredningens endelige afslutning for-

Miljøministeriet, J.nr. SN

11 MAJ 1995

Akt nr

45

1211/14-0023

FREDNINGSNÆVNET
FOR NORDJYLLANDS AMT
Jernbanegade 12, 1.
9800 Hjørring - Tlf. 98 92 56 77

Skagen Kommune,
Vestre Strandvej 10,
9990 Skagen.

Den 10. maj 1995.
FS 60/94.

Ved skrivelse af 4. august 1994 har kommunen på vegne Nordjyllands Statsskovdistrikt ansøgt om tilladelse til at forbedre stiforløbet mellem Gl. Kirkevej og Den tilsandede Kirke over den strækning på ca. 200 meter, der forløber over den privatejede lod matr.nr. 252a Skagen Markjorder.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som dispensation fra den verserende fredningssag for Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Det bemærkes herved, at den omhandlede sti er identisk med den sti, der i fredningsforslaget er benævnt som sti nr. 1.

I et af fredningsnævnet udsendt udkast til den endelige frednings karakter og omfang er det anført, at stien skal etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt).

I en supplerende skrivelse af 31. marts 1995 har kommunen anbefalet, at stien etableres i overensstemmelse med fredningsforslaget. Fredningsnævnet må fortolke kommunens skrivelse således, at anbefalingen tillige sker på vegne Nordjyllands Statsskovdistrikt.

Det fremgår af ansøgningen af 4. august 1994, at Statsskovdistriktet allerede har påbegyndt forbedringen på egne arealer samt de arealer, som allerede er klitfredet.

Til brug for sagens behandling har nævnet yderligere modtaget udtalelser fra Nordjyllands Amts Landskabskontor, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite og de private lodsejere.

Jeg skal herved meddele, at et enigt fredningsnævn efter skriftlig votering og uden besigtigelse har vedtaget at tillade det ansøgte, således at stien til Den tilsandede Kirke etableres med grus eller tilsvarende stabilt materiale (ikke asfalt).

Dispensationen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år fra dato eller fredningens endelige afslutning for-

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Jernbanegade 12, 1.,
9800 Hjørring,
Tlf. 98925677.

FS 54/98
Deres sag: 12.4204.02
Den 1. marts 1999.

KOPI

Carl Bro as,
Sohngårdsholmsvej 2,
9000 Aalborg.

REG. NR. 7883.00.

I en skrivelse af 2. september 1998 har De på vegne af Klitgården Fonden ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til etablering af parkeringsplads med tilhørende adgangsvej og vendeplads m.v. på et areal af matr.nr. 14 ag, 247 b og 270 b Skagen Markjorder.

Det ansøgte projekt er senere revideret ved Deres skrivelse af 3. februar 1999. Ved Deres telefax af 19. s.m. er det nye projekt dog blevet lettere begrænset, idet ansøgningen om anlæg af en mindre, udendørs terrasse er frafaldet indtil videre.

De har i skrivelsen af 2. september 1998 tillige ansøgt om tilladelse til nødvendige gravearbejder i forbindelse med udførelse af kloak- og ledningsarbejder såvel omkring Klitgården som mellem Klitgården og Damstedvej.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som dispensation fra den verserende fredningssag vedrørende Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Der har i forbindelse med sagens behandling været afholdt besigtigelse den 25. januar 1999 med efterfølgende møde med deltagelse af Nordjyllands Amt, Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening.

Jeg skal herved meddele, at fredningsnævnet efter skriftlig votering enstemmigt har besluttet at meddele de ansøgte dispensationer.

Ad P-plads m.v.

Det er en betingelse for dispensationen, at arbejdet udføres i overensstemmelse med Deres skrivelse af 3. februar 1999 med tilhørende planudsnit, og at tiloversblevne vejstrækninger efterbehandles således, at de får samme karakter som de tilstødende arealer.

Ad kloak- og ledningsarbejder.

Det er en betingelse for dispensationen, at arbejdet udføres i overensstemmelse med de udleverede tegninger nr. AN001, 010 og 011 af 15. december 1998.

Dispensationerne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden 3 år.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet, jf. naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3.

ad 1996-1211/14-0024

Jeg skal minde om, at arealet til vendeplads er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der skal derfor indhentes særskilt tilladelse hertil fra amtets natur- og miljøkontor.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Munk-Petersen', written in a cursive style.

Munk-Petersen.

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Jernbanegade 12, 1.,
9800 Hjørring,
Tlf. 98925677.

FS 59/1999.
Deres sag: 12.4204.03.
Den 18. januar 2000.

Carl Bro as,
Sohngårdsholmsvej 2,
9000 Aalborg.

KOPI

REG. NR. 7883.00

I en skrivelse af 8. oktober 1999 har De på vegne af Klitgården Fonden ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til at udskifte det eksisterende garageanlæg ved Klitgården med et nyt bygningsanlæg (atelier) på et areal af matr.nr. 14 ag, 247 b og 270 b Skagen Markjorder.

Projektet er nærmere beskrevet i ansøgningen og på nogle vedlagte tegninger.

De har den 3. januar 2000 telefonisk præciseret, at projektet principalt søges gennemført på den måde, at klitten tillades hævet ca. 60 cm. Subsidiært ansøges om, at projektet tillades gennemført med bevarelse af den eksisterende klithøjde, hvilket vil nødvendiggøre en forsænkelse af gulvet med ca. 60 cm. i forhold til det omgivende terræn.

Fredningsnævnets tilladelse er nødvendig som dispensation for den verserende fredningssag vedrørende Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Fredningsnævnet har til brug for sagen indhentet udtalelser fra Nordjyllands Amt, Skagen Kommune og Danmarks Naturfredningsforening. Kopi af udtalelserne af henholdsvis 2. december, 26. november og 22. december 1999 vedlægges til Deres orientering.

Jeg skal herved meddele, at fredningsnævnet efter skriftlig votering enstemmigt har besluttet at meddele dispensation i overensstemmelse med Deres principale ansøgning.

Det er en betingelse for dispensationen, at arbejdet udføres i overensstemmelse med Deres ansøgning med vedlagte tegninger.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Miljø- og Energiministerie.
J.nr. SN 1996 - 1211/14 - 0024.

21 JAN. 2000

Akt. nr. 22

Det fremgår af vedlagte udtalelse fra Nordjyllands Amt, at der under en nærmere angivet forudsætning ikke skal søges om tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Med venlig hilsen

Munk-Petersen.

Fredningsnævnet for Nordjyllands Amt,
Badehusvej 17, 9000 Aalborg,
Telefon 96 30 70 00

Skagen Kommune,
Teknik- og Miljøforvaltningen,
Sct. Laurentii Vej 87,
9990 Skagen.

Aalborg, den 27. juni 2005

Vedr. FS 29/2005 :

Ansøgning om tilladelse til at belægge en sti mellem Sovkrogsvej til Damstedvej i Skagen Kommune med træflis på strækninger omfattet af fredningsnævnets kendelse af 28. marts 2001 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Ved skrivelse af 18. maj 2005 har De ansøgt om tilladelse til belægge en eksisterende trampesti i fredningen, betegnet sti nr. 2, med flis fra fredningens nordgrænse til krydsning med sti nr. 1, betegnet kirkestien.

Fredningsnævnet afholdt den 22. juni 2005 besigtigelse og forhandling i sagen. Udskrift af protokollatet vedlægges til orientering.

Arealerne er omfattet af fredningsnævnets kendelse af 28. marts 2001 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit, hvorefter det er tilladt at belægge udlagte stier med flis.

Under besigtigelsen anførte Handicaprådet, at ansøgningen kunne begrænses til flisdækning af stien i én meters bredde frem til kirkestien.

Henset hertil, at der ved projektet ikke foretages terrænændringer og der allerede eksisterer en trampesti på ca. 1 meters bredde samt til, at stierne vil være til gavn både for handicappede og andre brugere af området, besluttede nævnet at imødekomme det ansøgte.

Afgørelsen er truffet i henhold til fredningskendelsen og kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når

2001-1211/14-0007

klagen er modtaget fra fredningsnævnet, og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen.

Kopi er fremsendt til :

1. Holger L. Holm,
2. Gunnar Bagh,
3. Skagen Kommune, Teknik- og Miljøforvaltningen, j.nr. 5257,
4. Nordjyllands Amt, Naturkontoret,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen,
7. Skov- og Naturstyrelsen,
8. Nordjyllands Statsskovdistrikt, att. skovrider Frede Jensen,
9. Skagen Handicapråd,
10. Friluftsrådet, att. Thomas Elgaard Jensen.

Onsdag, den 22. juni 2005 afholdt fredningsnævnet for Nordjyllands Amt besigtigelse og forhandling i

FS 29/2005:

Ansøgning om tilladelse til at belægge en sti mellem Sovkrogsvej til Damstedvej i Skagen Kommune med træflis på strækninger omfattet af fredningsnævnets kendelse af 28. marts 2001 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, det amtsrådsvalgte medlem Holger L. Holm og det kommunaltvalgte medlem Gunnar Bagh,

For Skagen Kommune mødte Leif Hald,

For Nordjyllands Amt, Naturkontoret mødte Claus Riber Knudsen,

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen,

For Skagen Handicapråd mødte Kaj Hansen, Alice Nielsen, Bodil Sørensen, Bodil Sørensen, Bente Christensen, Kelly Rasmussen og Flemming Nielsen,

For Friluftsrådet mødte Torben Bartholin.

Der fremlagdes ansøgning af 18. maj 2005 med kortbilag, hvorefter den på fredningskortet udlagte sti nr. 2 på strækningen fra fredningens nordgrænse til krydsningen med sti nr. 1 ønskes belagt med flis i 1½ meters bredde.

Efter kendelsen vil udlagte stier kunne belægges med flis.

Leif Hald oplyste, at der alene ønskes belægning på eksisterende trampestier, hvilket ikke vil medføre terrænændringer.

Kaj Hansen oplyste, at Handicaprådet navnlig har interesse i befæstning med flis, evt. alene i én meters bredde frem til kirkestien, der er en befæstet sti. Dårligt gående og kørestolsbrugere vil på denne måde kunne komme omkring i området.

Skagen Kommune havde ingen bemærkninger og oplyste, at kommunen har ansvaret for en eventuel senere vedligeholdelse.

Nordjyllands Amt stillede sig tvivlende overfor anvendeligheden af flis set i relation til formålet med ansøgningen. Projektet vil kræve dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Friluftsrådet kunne støtte projektet.

Skov- og Naturstyrelsen oplyste dels, at området er klitfredet og projektet

derfor kræver dispensation fra klitfredningsbestemmelserne dels, at der er yderligere bebyggelser i området på vej, hvilket vil medføre øget belastning på naturen. På denne baggrund anbefaledes projektet, idet de udlagte stier kan aflaste færdsel på arealerne iøvrigt.

Danmarks Naturfredningsforening anbefalede projektet.

Nævnet voterede og besluttede at imødekomme den eksisterende trampesti belagt med flis i én meter bredde fra fredningens nordgrænse til den gamle kirkesti.

Sagen sluttet.

Sortsøe Jensen.

Skagen Kommune
Sct. Laurentii Vej 87
9990 Skagen

Aalborg, den 1. maj 2006

FS 29/2006 vedr. Deres j.nr. 47589, ansøgning om etablering af permanent toiletbygning ved parkeringspladsen for enden af Damstedvej.

De har den 30. marts 2006 ansøgt om fredningsnævnets godkendelse af placering af en permanent toiletbygning i stedet for en toiletvogn ved parkeringspladsen for enden af Damstedvej.

Den ønskede placering er beliggende indenfor området for fredningsnævnets afgørelse af 28. marts 2001 om fredning ved Klitgården m.v., hvorefter der på stedet kan etableres toiletfaciliteter efter nævnets godkendelse.

Efter skriftlig behandling kan nævnet godkende placering på stedet af en toiletbygning på 3 x 3 meter med træbeklædning på siderne og pyramidetag som angivet i fremsendt beskrivelse. Nævnet kan dog ikke godkende den foreslåede ovenlysopbygning, men alene lysindfald i plan med tagfladen.

Tilladelsen, der er meddelt i henhold til fredningsafgørelsen, kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

SNS-121-00181

Kopi sendt til:

1. Knud Erik Jeppesen
2. Gunnar Bagh
3. Nordjyllands Amt, Naturkontoret
4. Danmarks Naturfredningsforening, København
5. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen
6. Skov- og Naturstyrelsen

DISPENSATIONER >

Afgørelser – Reg. nr.: 07883.00

Dispensationer i perioden: 19-12-2007

Onsdag, den 19. december 2007 foretog Fredningsnævnet for Nordjylland nordlige del besigtigelse og forhandling i

REG. NR.

7883.00

FS 51/2007 - Ansøgning om tilladelse til at opstille en granitskulptur på matr.nr. 247 b Skagen Markjorder, der er omfattet af fredningsnævnets kendelse af 28. marts 2001 om fredning af arealer ved Klitgaarden, Fredensklit og Damsted Klit i Skagen Kommune.

Nævnet var mødt ved formanden, dommer Sortsøe Jensen, som udpeget af miljøministeren, Jonna Petersen og som udpeget af Frederikshavn Kommune, Johan Berg Jensen.

For Miljøcenter Aalborg mødte Nils Schou.

For Frederikshavn Kommune mødte Karin Lorentzen.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen.

For Klitgaarden-Fonden mødte Karen Krause-Jensen og Henning Dochweiler.

Der fremlagdes:

- ansøgning af 24. oktober 2007 fra fonden,
- skrivelse af 8. november 2007 fra miljøcentret samt
- fotos

Karen Krause-Jensen redegjorde for ansøgningen. Fonden har fra Ny Carlsberg Fonden modtaget en granitskulptur af billedhuggeren Erik Heide. Skulpturen består af tre dele med maximal højde 2,85 meter symboliserende hyrden Trond, hvorfor skulpturen ønskes opstillet på hedeareal nær havet.

Arealerne omkring Klitgaarden er omfattede af fredningsnævnets afgørelse af 28. marts 2001, hvis formål bl.a. er at sikre de nærrekreative, naturhistoriske og landskabelige værdier.

Bygningerne er omfattede af bygningsfredning.

Under besigtigelsen blev flere anbringelsesmuligheder drøftet.

Fonden frafaldt placeringer umiddelbart ved parkeringspladsen nord-øst for bygningerne men opretholdt forslaget om placering indenfor vejgaflen vest for atelierbygningen.

Der fremkom yderligere forslag om placering på arealet mellem bygningens fløje og i en lavning umiddelbart nord herfor, hvor bevoksningen nu er fjernet.

Fredningsnævnet bemærkede, at de foreslåede placeringer ikke kan give anledning til afvisning under henvisning til fredningens formål.

Formanden bemærkede, at der - dels af hensyn til det markante kunstværk dels af hensyn til sammenhængen med såvel det omgivende landskab som

BLS-121-00025

de fredede bygninger - inden der tages stilling til spørgsmålet om dispensation vedrørende anbringelse på een af de foreslåede placeringer vil være behov for en kunstnerisk, æstetisk vurdering af de nævnte tre placeringsmuligheder.

Fondsbestyrelsen ville indhente en sådan vurdering.

Sagen udsat.

Sortsøe Jensen

Kopi sendt til:

1. Jonna Petersen
2. Johan Berg Jensen
3. Frederikshavn Kommune
4. Miljøcenter Aalborg, att. Nils Schou, j.nr. aal-412-00053
5. Danmarks Naturfredningsforening, København
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Carsten Pedersen
7. Skov- og Naturstyrelsen, København
8. Nordjyllands Statsskovdistrikt
9. Klitgården Fonden, Damstedvej 39, 9990 Skagen

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

20 FEB. 2008

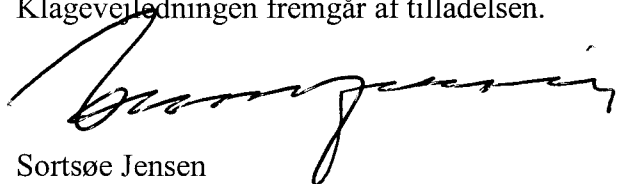
By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Aalborg, den 19. februar 2008

FS 51/2007, vedrørende skulptur ved Klitgården.

Vedlagt fremsendes nævnets tilladelse i ovennævnte sag.

Klagevejledningen fremgår af tilladelsen.

Sortsøe Jensen

Klitgården Fonden
Damstedvej 39
9990 Skagen

Aalborg, den 19. februar 2008

FS 51/2007, vedrørende skulptur ved Klitgården.

Den 24. oktober 2007 har De ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til anbringelse af en granitskulptur ved Klitgården på matr.nr. 247 b Skagen Markjorder, der er omfattet af fredningsnævnets kendelse af 28. marts 2001, hvorefter der ikke må anbringes faste anlæg.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 19. december 2007. Protokoludskrift er udsendt.

De har efter besigtigelsen fremsendt en erklæring fra Hans Edvard Nørregaard-Nielsen og Erik Heide.

Sagen er herefter skriftligt behandlet.

Nævnet kan godkende en placering af Erik Heides granitskulptur på det plane areal vest for atelierbygningen og umiddelbart sydøst for vejkrydset.

Tilladelsen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Kopi sendt til:

1. Jonna Petersen
2. Johan Berg Jensen
3. Frederikshavn Kommune
4. Miljøcenter Aalborg, att. Nils Schou
5. Danmarks Naturfredningsforening, København
6. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen
7. By- og Landskabsstyrelsen
8. Nordjyllands Statskovdistrikt

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

27 AUG. 2008

Aalborg den 26 august 2008

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Vedrørende FS 2/2008 - etablering af jordvarmeanlæg ved Klitgården.

Vedlagt fremsendes kopi af fredningsnævnets afgørelse i ovennævnte sag.
Klagevejledning fremgår af afgørelsen.

S. S. Jensen

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17
9000 Aalborg, telefon 96307000

Klitgården Fonden
Damstedvej 39
9990 Skagen

Aalborg, den 26. august 2008

KOPI

FS 2/2008 vedrørende etablering af jordvarmeanlæg ved Klitgården

Fonden har ved skrivelse af 15. juli 2008 anmodet om dispensation fra fredningsnævnets afgørelse af 28. marts 2001 om fredning ved Damsted Klit til etablering af jordvarmeanlæg på matr.nr. 253b og 254c Skagen Markjorder til brug for Klitgården.

Det er oplyst, at der søges om tilladelse til nedgravning af 1600 meter slanger i et areal på ca. ½ ha, der nu henligger som græsmark, der efter det oplyste ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Nævnet har i forbindelse med en tidligere sag foretaget besigtigelse og sagen er herefter skriftligt behandlet.

Under forudsætning af, at nedgravningen sker med kabelplov eller rendegra-
ver, at brønddækslet ikke ligger over naturligt terræn og arealet fuldstændigt
tildækkes kan nævnet tillade det ansøgte.

Tilladelsen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1,
kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes
til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, så-
fremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der
indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når
klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen af klagen bliver
først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis
der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

Kopi sendt til:

1. Jonna Petersen
2. Johan Berg Jensen
3. Frederikshavn kommune
3. Miljøcenter Aalborg, att. Nils Schou
4. Danmarks Naturfredningsforening, København
5. Danmarks Naturfredningsforening, att. Eigil Torp Olesen
6. By- og Landskabsstyrelsen

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Aalborg den 23. august 2010

By- og Landskabsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø.

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen

25 AUG. 2010

FS 39/2010 - fjernvarmeledning til Klitgården

Vedlagt fremsendes fredningsnævnets afgørelse af dags dato i ovennævnte sag.

Klagevejledningen fremgår af afgørelsen.

Sortsøe Jensen

Fredningsnævnet for Nordjylland
Nordlige del, Badehusvej 17,
9000 Aalborg, tlf. 96307000

Aalborg den 23. august 2010

Frederikshavn kommune
Rådhus Allé 100
9900 Frederikshavn

FS 39/2010 - Deres j.nr. 08/76 - fjernvarmeledning til Klitgården

De har ved skrivelse af 19. juli 2010 fremsendt en ansøgning fra Skagen Varmeværk om nedgravning af en fjernvarmeledning til Klitgården.

Ledningen vil blive nedgravet på matr.nr. 254b og 247b Skagen Markjorder langs østsiden af adgangsvejen. Arealerne er omfattede af fredningsnævnets afgørelse af 28. marts 2001 om fredning af Damsted Klit.

Fredningsnævnet har den 26. august 2008 tilladt nedgravning af jordvarmeanlæg på arealerne.

Dette er nu opgivet.

Nævnet kan tillade den ansøgte nedgravning af en ledning i vejens østrabat på vilkår at arealet fuldstændig retableres med tilbagelægning af vegetationslaget.

Sagen er behandlet efter forretningsordens § 10, stk. 5.

Afgørelsen, der er meddelt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan inden 4 uger påklages til Naturklagenævnet. Skriftlig klage fremsendes til fredningsnævnet til videre foranstaltning.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb og bortfalder, såfremt den ikke udnyttes inden 3 år.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at der indbetales et gebyr på 500 kr. Naturklagenævnet vil opkræve gebyret, når klagen er modtaget fra fredningsnævnet og behandlingen af klagen bliver først påbegyndt, når gebyret er modtaget. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis der gives medhold i klagen.

Sortsøe Jensen

1. Kopi er fremsendt til:
2. Jonna Petersen
3. Lars Kringelholt
4. Miljøcenter Aalborg, Att.Niels Schou
5. Skagen Varmeværk
6. By- og Landsskabsstyrelsen
7. Danmarks Naturfredningsforening
8. Danmarks Naturfredningsforening v/Eigil Torp Olesen
9. Klitgården-Fonden, Damstedvej 39, Skagen

Aalborg den 6. september 2013

Frederikshavn kommune
Rådhus Allé 100
9900 Frederikshavn

Att: Ann-Katrine B. Thomassen

FS 30/2013 - Ansøgning om sandfodring indenfor Damstederne, Sønderstrand og Skagen Gren i Frederikshavn kommune

Frederikshavn Kommune har i mail af 18. juni 2013 indgivet ansøgning om tilladelse til at foretage sandfodring i efteråret 2013 på en strækning nord og syd for Skagen Havn.

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand hos Naturstyrelsen, Det Åbne Land, som har beskrevet og vurderet det ansøgte således:

" Ansøgningen

I Frederikshavns Kommunes regi er det hensigten at fodre strækningen nordøst for Grå Fyr med 53.000 m³, strækningen sydøst for Grå Fyr med 42.000 m³ og Damstederne 56.000 m³.

Foruden Frederikshavn Kommunes strandfodringer vil Skagen Havn i forbindelse med havneudvidelsen skulle foretage strandfodring i perioden 2013 -14 umiddelbart syd og nord for den nuværende havn som vist på vedhæftede bilag.

Umiddelbart nord for havnen strandfodres med 40.000 m³. Umiddelbart syd for havnen strandfodres primært i bugten lige syd for havnen og ned mod bølgebryderne ved Damstederne. Her forventes der strandfodret med omkring 80.000 m³. Disse strandfodringer foretages kun i 2013-14, og er ikke årlige tilbagevendende strandfodringer.

De ansøgte mængder er større end det årlige fodringsbehov, hvorfor der påregnes, at fodringen kan dække behovet de nærmest følgende år. Af samme årsag forventes kystlinjen midlertidigt at flytte ud foran bølgebryderne.

Fredning

Strækningen sydvest for havnen er omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af den 28. marts 2001 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit.

Fredningen har til formål at sikre,

- at de nærrekreative, naturhistoriske og landskabelige værdier bevares,
- at områdets naturværdier forbedres ved gennemførelse af naturpleje, og
- at adgangen til dele af området forbedres igennem et primitivt stisystem

I fredningens bestemmelser står i § 4 om terrænændringer:

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må således ikke ske udnyttelse af forekomster i jorden eller foretages opfyldning, planering eller afgravning.

Denne bestemmelse er ikke til hinder for nødvendig sandfodring af strandarealet.

Arealerne nordøst for havnen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 27. juni 2007 om fredning af Skagen Gren med omliggende vande.

Fredningens formål er:

- at sikre de geologiske interesser i området og den landskabelige dynamik særligt knyttet til udviklingen af rimme-doppe- og klitlandskabet
- at sikre de biologiske interesser i området særligt de naturtyper, der har været grundlaget for områdets udpegning som EF habitat-område
- at sikre de kulturhistoriske værdier
- at sikre og forbedre de rekreative interesser, herunder de oplevelsesværdier, der er knyttet til de store åbne flader og udsigten over havet ved regulering af bebyggelse, rydning af plantager m.v., samt regulering af færdslen i området
- at give adgang ved landskabspleje
- at sikre og forbedre naturområdernes tilstand og foretage naturgenopretning i afvandede områder

Af fredningsbestemmelserne fremgår det i afsnittet om terrænændringer og råstofindvinding:

§ 3

stk. 1. Der må ikke foretages terrænændringer, hverken ved på- eller opfyldning, planering eller afgravning.

stk. 2. Bestemmelsen i stk.1 skal dog ikke være til hinder for terrænændringer efter fredningsnævnets nærmere bestemmelse i forbindelse med de nedenfor i §§ 6, 7, 10 og 11 nævnte foranstaltninger, samt i forbindelse med naturpleje og -genopretning eller tildækning og fjernelse af bunkers.

§4

stk. 1. Der må ikke foretages råstofindvinding på landjorden. Der må ikke foretages råstofindvinding på søterritoriet vest for linien 10 gr. 39,76 min. østlig længde.

stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan Fredningsnævnet tillade, at de hidtidige indvindinger af råstoffer til henholdsvis lokal strandfodring og til anden lokal anvendelse fortsætter.

Tilladelser kan kun meddeles for højst 5 år ad gangen, og hvad angår indvindingen til strandfodring under forudsætning af, at ansøger sandsynliggør, at der ikke findes alternative løsninger, som er teknisk og økonomisk sammenlignelige.

Indvinding, oplag og transport skal begrænses mest muligt og tilrettelægges således, at skader på naturarealerne undgås.

stk. 3. Den hidtidige sandfodring på Kattegatkysten som led i kystbeskyttelsen kan fortsætte, jfr. stk. 2. Fredningsnævnet kan tillade, at sandfodringen øges og tillade midlertidige oplag af sand til brug for sandfodringen på Kattegatkysten.

Desuden er arealet umiddelbart nordøst for bebyggelsen Østerby omfattet af Fredningsnævnets afgørelse af den 1. oktober 1996 om fredning af Skagen Sønderstrand og Fyrbakken. Fredningen har til formål

- at skabe en varig sikring af områdets kulturhistoriske samt landskabelige, geologiske og øvrige naturhistoriske værdier,
- at sikre områdets fortsatte funktion som nærrekreativt område,
- at give mulighed for at der kan ske naturgenopretning og pleje i området, således at tabte og forringede naturværdier kan genskabes efter en samlet plan.

I fredningsbestemmelserne står om terrænreguleringer at:

Der må ikke fjernes råstoffer fra arealerne eller foretages terrænændringer. Dog kan der med fredningsnævnets godkendelse foretages naturgenopretning til retablering af klitrealerne på grundlag af den af landskabskonsulent Kjeld Hansen udarbejdede plan.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Dele af projektområdet er beliggende indenfor strandbeskyttelseslinjen, men idet der er tale om et kystsikringsanlæg, der udføres som led i en kystbeskyttelse (kystsikring) af flere ejendomme langs kysten, er foranstaltningerne ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens forbud mod tilstandsændringer.

Natura 2000

En mindre del af projektområdet er beliggende indenfor Natura 2000-område nr.1 (Habitatområde nr. H1) jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

.....

Ifølge bekendtgørelsen om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter, skal der foretages en vurdering af, om det ansøgte i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. I så fald skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles dispensation til det ansøgte.

Der kan endvidere ikke gives dispensation, hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyre og plantearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Kystdirektoratets har givet endelig tilladelse til Skagen Havn - etape 2, samt tilladelse til to strandfodringer og to kystnære fodringer ved Skagen Havn, Frederikshavn Kommune. I tilladelsen giver Kystdirektoratet en redegørelse for deres vurdering vedrørende en mulig konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-område.

Kystdirektoratet har vurderet, at de kystnære fodringer ikke vil indebære en forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i området eller

medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Ved denne vurdering har Kystdirektoratet lagt vægt på, at de ansøgte kystnære fodringer ønskes gennemført som en kompenserende foranstaltning mod den erosion, som en udvidelse af havnen vil medføre. Kystdirektoratet har endvidere vægtet at den effekt, som fodringerne vil have på omgivelserne, er af begrænset tidsmæssigt omfang.

Idet bilag IV arten marsvin kan befinde sig i eller i umiddelbar nærhed af projektområdet, har Kystdirektoratet dog vurderet, at der skal anvendes afværgeforanstaltninger i forbindelse med fodringerne, da arbejdet kan medføre støjgener, der vil påvirke marsvinene. De anvendte afværgeforanstaltninger skal være sælskræmmere og "soft start procedure". Anlægsfasen må desuden først igangsættes midt august af hensyn til marsvinenes yngleperiode.

Naturstyrelsen henholder sig til denne vurdering..."

Fredningsnævnet har indhentet den omtalte afgørelse fra Kystdirektoratet, der er dateret 28. juni 2013, tillige med en rapport af 21. maj 2013 fra COWI A/S, Aalborg.

Denne sag er behandlet på skriftlig grundlag, og efter skriftlig votering kan nævnte udtale følgende:

Fredningsnævnet skal herved meddele tilladelse til den ansøgte sandfodring indenfor Damstederne, Sønderstrand og Skagen Gren. Den ansøgte sandfodring findes ikke at være i strid med formålet med de forskellige fredninger, og sandfodringen findes heller ikke at indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som områderne er udpeget for, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og 2. Fredningsnævnet kan henholde sig til de af Kystdirektoratet nævnte afværgeforanstaltninger.

Tilladelsen må ikke udnyttes inden klagefristens udløb, og bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år.

Klagevejledning vedlægges.

Niels Bjerre

Kopi er fremsendt til:

1. Tage Legaard
2. Lars Kringelholt
3. Naturstyrelsen Aalborg, att. Mette Hald Simonsen
4. Danmarks Naturfredningsforening
5. Danmarks Naturfredningsforening v/Eigil Torp Olesen
6. Naturstyrelsen København
7. Dansk Ornitologisk Forening
8. Dansk Ornitologisk Forening v/Thorkild Lund

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagen skal sendes til Fredningsnævnet for Nordjylland, Nordlige del, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Du får kopi af fredningsnævnets brev til Natur- og Miljøklagenævnet.

Hvis der bliver klaget, vil Fredningsnævnet underrette dig hurtigst muligt.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr til nævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og for alle andre klagere, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 88, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven.

Frederikshavn Kommune

Den 16. marts 2016

FN-NJN 3/2016: Coast to Coast-cykelløb omkring Skagen.

Fredningsnævnet har den 8. januar 2016 fra Frederikshavn Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til at afholde et coast to coast cykelløb på fatbikes med start ved Skallerup Klit i Hjørring Kommune over Skagen Gren til Palmestranden i Frederikshavn.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af et mindre udsnit af arealerne ved Klitgården besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Det er oplyst, at rytterne vil passere igennem følgende fredninger:

Skiveren (FS 576/1959)
Slåbakkegård (FS 2657/85)
Råbjerg Stene (FS 1675/63)
Råbjerg Mile (FS 1542/62)
Kandebakken (FS 4610/73)
V. Engklit (FS 2196/73 og 4290/1973)
Pælens Mile (FS 2174/72)
Hulsig Hede (FS 2735/88)
Skagen Gren med omliggende vande (FS 10/2000)
Skagen Sønderstrand og Fyrbakken (FS1/1994)
Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit (FS 26/93)
Ålbæk Strand
Standby Sydstrand (FS 1665/63)

Frederikshavn Kommune har vurderet, at fredningsnævnets stillingtagen til ansøgningen er påkrævet i relation til 2 fredninger:

De berørte arealer er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 27. juni 2007 om fredning af Grenen og omliggende vande, der har til formål blandt andet at sikre de geologiske interesser i området og den landskabelige dynamik særligt knyttet til rimme-doppe og klitlandkabet, at sikre de biologiske interesser i området særligt de naturtyper, der har været grundlaget for områdets udpegning som EF-habitat-område, at sikre de kulturhistoriske værdier, at sikre og forbedre de rekreative interesser, herunder de oplevelsesværdier, der er knyttet til de store åbne flader og udsigten ud over havet ved regulering af bebyggelse, rydning af plantager m.v. samt regulering af færdslen i området og endeligt at give adgang til ved landskabspleje at sikre og forbedre naturområdernes tilstand og foretage naturgenopretning i afvandede områder.

Af afgørelsens § 16, stk.1, fremgår yderligere, at start og landinger med luftfartøjer, faldskærmsudspring, samt afholdelse af sportsarrangementer og lignende ikke er tilladt.

Herudover berøres arealer omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 9. september 1997 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit. Der er tale om en tilstandsfredning, hvis formål er at bevare det smukke bynære klitlandskab og de naturhistoriske og landskabelige værdier i området samt sikre Klitgårdens markante omgivelser for eftertiden. Kendelsen har bestemmelser om, at der udover adgang til færdsel på arealet, som naturbeskyttelseslovens regler åbner mulighed for, har offentligheden rets til færdsel til fods på et primitivt stisystem. Uden for anlagte veje er færdsel på cykel alene tilladt på stien mellem Skagen by og Den tilsandede Kirke.

Frederikshavn Kommune har oplyst, at løbet starter den 24. juni 2016 kl. 22.22 og køres om natten med et maksimalt deltagerantal på 100 - 150 ryttere. Det oplyses videre, at der tidligere er meddelt dispensation fra Skagen Grenfredningen til at afholde motionsløb langs med stranden på vilkår at ruten skulle afmærkes, så deltagerne ikke påvirkede klitdannelsen langs Skagen Nordstrand.

Frederikshavn Kommune har indstillet, at der meddeles dispensation og henviser til, at strande efter naturbeskyttelseslovens § 22 er åbne for færdsel til fods, hvorimod cykler må trækkes. Kommunen vurderer, at det på baggrund af, at løbet foregår om natten må forventes, at der ikke vil opstå konflikt med øvrige brugere af stranden. Kommunen vil som lodsejer på dele af strækningen meddele tilladelse og vil i dialog med ansøgerne drøfte, hvor de mest skånsomme op- og nedkørsler på stranden er.

Frederikshavn Kommune har endelig oplyst, at arealerne er beliggende i Natura 2000-område, men at habitatnatur og særligt sårbare dyr eller planter ikke påvirkes væsentligt, hvis det opretholdes som et vilkår, at der cykles langs vandkanten.

Sagens behandling

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 17. februar 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Irene Hjortshøj. For Frederikshavn Kommune deltog Ann-Kathrine B. Thomassen. For Danmarks Naturfredningsforening deltog Eigil Torp Olesen og Mette Nielsen. For Dansk Botanisk Forening mødte Flemming Thorning-Lund. For løbsarrangørerne mødte Rico Eijersted og Kent Jørgensen.

Ann-Kathrine B. Thomassen oplyste, at den enkelte lodsejer vil kunne meddele en tilladelse til færdsel, der rækker ud over naturbeskyttelsesloven. Kommunen og løbsarrangørerne har ansvaret for at indhente eventuelle tilladelser fra de relevante lodsejere

Det oplystes videre, at der ikke vil blive cyklet i vegetationen og at de berørte lodsejere endnu ikke er forespurgt om tilladelse til løbet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Skagens Gren med omliggende vande og ved Klitgården Fredensklit og Damsted Klit betyder, at det ansøgte kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3, kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Henset til det om løbet oplyste, herunder navnlig at løbet skal foregå ved strandkanten og ikke i vegetationen, kunne fredningsnævnet meddele dispensation begrænset til 2016 og på vilkår, at de berørte lodsejere meddeler tilladelse til løbets afvikling.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i

forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Irene Hjortshøj,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Frederikshavn Kommune, sagsnr. 11/5042,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Vagn Gjerløv,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning Lund,
10. Rico Eijersted.

Frederikshavn Kommune

Den 15. juni 2016

FN-NJN-20-2016: Ombygning af hus på Toldergårdsvej 5, Skagen

Fredningsnævnet har den 8. april og 27. maj 2016 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at foretage bygningsmæssige ændringer på en eksisterende ejendom på matr.nr. 261c Skagen Markjorder, beliggende Toldergårdsvej 5, 9990 Skagen.

Efter besigtigelse af ejendommen har fredningsnævnet besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 9. september 1997 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit, der har til formål at sikre, at de nærrereative, naturhistoriske og landskabelige værdier bevares, at områdets naturværdier forbedres ved gennemførelse af naturpleje, og at adgangen til dele af området forbedres igennem et primitivt stisystem. Kendelsen har bestemmelser om, at der ikke må opføres ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og tilbygning til eksisterende bebyggelse. Ombygning af eksisterende bebyggelse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres, må kun ske med fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Der fremgår af ansøgningsmaterialet, at ejendommen består af et hovedhus opført i 1938, en tilbygget garage fra 1958, et udhus fra 1964 og en tilbygget beboelse fra 1968. Det er oplyst, at den tidligere ejer i forbindelse med tilbygningen i 1968 ændrede en dobbelt terrassedør til vindue i facaden mod syd. Denne dobbeltdør ønskes reableret.

Derudover ønskes en 7 m² stor mellembygning med stort udhæng nedrevet. Tagkonstruktionen på en del af huset ønskes ændret i lighed med de andre bygningsdele, som alle er udformet som rektangulære hvide bygninger med sadeltag beklædt med røde teglsten. Der ændres ikke på sidebygningens fundament, ydervægge eller terræn.

Sagens behandling

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det ministerielt udpegede medlem Tage Leegaard og det kommunalt udpegede medlem Per Faurholt Jensen. For Frederikshavn Kommune mødte Martin Dyhrberg; For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen og Erik Rømer; Ejerne Jørgen Balslev-Olesen og Hanne Margit Balslev-Olesen var mødt.

Ejerne oplyste om projektet, at de af hensyn til lysindfaldet til hovedbygningen ønsker at fjerne en lille mellembygning på ca. 7 m². Derudover ønskes den nuværende sidebygning, der på 1. sal har en begrænset brugsværdi med en ståhøjde på 1,7 meter i en længde på 6 meter ændret, således at tagkonstruktionen i lighed med tagene på den øvrige bygningsmasse bliver sadeltag vendt øst-vest og med vinduespartier i gavlfladen. Materiale- og farvevalg svarer til det nuværende. Samlet vil det bebyggede areal blive ca. 7 m² mindre og boligarealet ca. 1 m² større.

Frederikshavn Kommune har den 21. april 2016 oplyst, at ejendommen ikke er beliggende inden for Natura 2000-område. Nærmeste Natura 2000-område er Skagen Gren. Genetablering af terrassedøren ikke vil have negativ effekt på levesteder for de plante- og dyrearter, der er omfattet af habitatdirektivets Bilag IV.

Hverken Frederikshavn Kommune eller Danmarks Naturfredningsforening havde under besigtigelsen bemærkninger til den ansøgte ombygning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damklit overlader fredningsnævnet en censurbeføjelse med udgangspunkt i fredningskendelsens ordlyd. Fredningsnævnet skal derfor godkende projektet, i hvilken forbindelse fredningsnævnet skal iagttage, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Under hensyn til, at ejendommen efter ombygningen vil få et mere harmonisk og neutralt udtryk med et egnstypisk rødt sadeltag i tegl, og idet retablering af en dobbelt terrassedør ikke ændrer herved, kan fredningsnævnet meddele godkendelse af den ansøgte ombygning m.v.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er

- beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagenes oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Tage Leegaard,
2. Per Faurholt Jensen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Frederikshavn Kommune,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening v/ Eigil Torp Olesen,

7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening v/ Thorkild Lund,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning Lund,
10. Jørgen Balslev-Olesen og Hanne Margit Balslev-Olesen

Fredningsnævnet for Nordjylland, nordlig del,

Mail: nordjyllandnord@fredningsnaevn.dk,

Telefon 3025 5459.

Frederikshavn Kommune

Den 6. april 2025

FN-NJN-56-2024 Etablering af sandmile mv. på matr.nr. 7000i Skagen Markjorder.

Fredningsnævnet har den 25. november 2024 fra Frederikshavn Kommune modtaget ansøgning om tilladelse til at etablere en mile, til at nedgrave en samletank og til at etablere solpanel på matr.nr. 7000i Skagen Markjorder, der ejes af Frederikshavn Kommune.

Fredningsnævnet har efter foretagen besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen fremgår nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Arealet er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 9. september 1997 om fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit, der har til formål at sikre

- at de nærkreative, naturhistoriske og landskabelige værdier bevares,
- at områdets naturværdier forbedres ved gennemførelse af naturpleje, og
- at adgangen til dele af området forbedres igennem et primitivt stisystem

Fredningen har bestemmelse om, at der ikke må foretages terrænændringer ved opfyldning, planering eller afgravning. Herudover må der ikke etableres faste anlæg.

Frederikshavn Kommune har i ansøgningen bl.a. anført:

”...

Frederikshavn Kommune ønsker at etablere et nedsivningsanlæg i forbindelse med eksisterende toiletbygning på Damstedvej. Anlægget skal placeres inden for fredningen af Arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted klit (FS 26/93). På grund af en høj grundvandsstand i området, er det nødvendigt at etablere en sandmile til sivningsslangerne. Milen ønskes etableret i midten af eksisterende parkeringsareal foran toiletbygningen (se nedenstående kortudsnit), hvor der i dag ligger en række sten. Milen bliver omkring en halv meter høj, 30 meter lang og ca. 3-4 meter bred i bunden. Ud over milen, skal der graves en samletank ned, som planlægges etableret hvor en eksisterende ligger i dag, helt tæt på toiletbygningen. Da der ikke er strøm i området, skal der opsættes et solpanel på taget af toiletbygningen, der kan levere strøm til nedsivningsanlæggets pumper.

Kortudsnit 1. Milen skal placeres i midten af parkeringsanlægget, samletanken helt tæt på bygningen hvor den gamle ligger i dag og solcellerne på taget af bygningen.

Toiletbygningen fungerer i dag, ved at al spildevand ender i en samletank som tømmes når den er fuld. I ydersæsonen fungerer anlægget fint, men i turistsæsonen kan anlægget ikke følge med, og tanken skal tømmes minimum en gang om ugen. Kommunen ønsker derfor at etablere et nedslivningsanlæg som skiller spillevand fra resten og som vil have en større kapacitet. Hele anlægget placeres inden for eksisterende parkeringsplads helt tæt til toiletbygning og udenfor beskyttet natur. Milen vil blive tildækket med sand så den kommer til at ligne de omkringliggende klitter. Derudover vil det øverste sandlag hvor milen skal placeres, blive skrabt af sammen med planterester og frøpulje. Dette sandlag lægges oven på milen, så det er den naturlige vegetation i området der kommer til at gro videre på milen. For at holde på sandet til planterne har etableret sig, vil milen blive tildækket af et jutenet.

...”

Frederikshavn Kommune har om **Natura 2000 og bilag IV-arter** oplyst:

”...

Området ligger ikke i nærheden af et natura2000 område, men der ligger beskyttet natur omkring hele pladsen. Flere bilag IV-arter lever i området. Det gælder især markfirben, strandtudse og andre padder. Da al aktivitet foregår inden for parkeringsarealet og hverken beskyttet natur eller klitter vil blive berørt af projektet, vurderes projektet at få en neutral påvirkning af naturtyper og dyr i området.

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 4. marts 2025. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet ved formanden, dommer Niels Bjerre, det statsligt udpegede medlem Ditte Svendsen og det kommunalt udpegede medlem Per Faurholt. For Frederikshavn Kommune mødte

Sisse Lindholm. For Danmarks Naturfredningsforening mødte Mette Nielsen. For Friluftsrådet mødte Thomas Jensen.

Frederikshavn Kommunen oplyste, at der vil blive etableret en vold i en højde på ca. ½ meter. De store sten, der er på stedet fjernes, og i stedet vil arealet blive beplantet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredning af arealer ved Klitgården, Fredensklit og Damsted Klit betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår videre af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra fredningen i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, at.3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle-eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet har på baggrund af udtalelsen fra Frederikshavn Kommune og de i øvrigt foreliggende oplysninger vurderet, at det ansøgte ikke vil medføre en negativ påvirkning af Natura 2000-området eller dyre- og plantearter nævnt i Habitatdirektivets bilag IV. Fredningsnævnet vurderer derfor, at det ansøgte ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet vurderer, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet kan under henvisning til formålet med etablering af nedsivningsanlægget med dertil hørende sandmølle og placering af sandmøllen mv. meddele dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen er 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentlig bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives vis Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- Offentlige myndigheder,
- En berørt nationalparkfond,
- Lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen,
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt.

Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvist medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskreden klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale gebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3 ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger videre af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, jf. § 66, stk.2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter den er meddelt.

Med venlig hilsen

Niels Bjerre

Denne afgørelse sendes til:

1. Ditte Svendsen,
2. Per Faurholt,
3. Ministeriet for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
4. Frederikshavn Kommune, GEO-2024-05557,

5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Frederikshavn,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Frederikshavn,
9. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet kreds Vendsyssel,